

Núm. 37 | Novembre 2012 | Preu 3 euros

EL FAR

Revista d'El Far d'Empordà

HORARIS DE SERVEIS

AJUNTAMENT

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres
Matí de 8:30 a 14:00 h
Dijous tarda de 15:00 a 18:00 h
Alcaldia i secretaria:
Demandar cita prèvia

SERVEIS SOCIALS

Treballadora social
Educadora social
De dilluns a divendres de 8:00
a 15:00 h. Demandar cita prèvia.

SERVEI D'URBANISME

Arquitecta municipal.
Demandar cita prèvia a l'Ajuntament.

JUTJAT DE PAU

Jutgessa de Pau.
Demandar cita prèvia a l'Ajuntament.

RECOLLIDA TRASTOS VELLS

Primer i tercer dissabte de cada mes.

CORREUS

Horari atenció al públic:
de dilluns a divendres de 8:00 a 9:00
hores. Oficina de Correus
de Vilamalla.

CONSULTORI MÈDIC

Metge: **Dr. Jaume Bertran**
Dijous de 9:15 a 13:00 h
Mirar els altres consultoris
Infermera: **Dolors Golobardes**
Dijous de 10:00 a 12:30 h i domi-
cils després del consultori.
Mirar els altres consultoris
Per demanar hora de visita i
receptes: de dilluns a divendres
tarda de 15:00 a 19:00 h, dijous
matí de 9:00 a 13:00 h al telèfon
del dispensari

ESCOLA

Horari acadèmic:
De 9:00 a 12:30 h i de
15:00 a 16:30 h

CASAL DE LA GENT GRAN

De dilluns a divendres de 15:00
a 19:00 h.

MISSES

Diumenges i festius a les 10:45 h

CENTRE CÍVIC

Caps de setmana i festius de
15:00 a 23:00 h

TELÈFONS

Ajuntament	972 51 11 08
Fax	972 67 36 05
Serveis socials	972 67 70 50
Dispensaris Municipals:	
Far d'Empordà.....	972 50 29 05
Fortià.....	972 53 41 88
Vilacolum.....	972 50 56 53
Riumors.....	972 53 42 72
Escola	972 67 00 88
Casal de la Gent Gran	972 50 29 05
Parròquia Mn. J. Pratdesaba ..	972 50 03 31
Mossos Esquadra	088
Polícia Nacional.....	091
Polícia Nacional (Figueres)	972 67 75 60
Guardia Urbana (Figueres)	972 51 01 11
Bombers	085
Creu Roja (Figueres)	972 67 29 39
Emergències	112
C.A.P Ernest Lluch	972 67 76 31
C.A.P. Figueres sud	972 67 72 08
Servei cita prèvia C.A.P.	902 11 14 44
Hospital de Figueres	972 50 14 00
Clínica Santa Creu	972 50 36 50
Hospital Dr J. Trueta	972 94 02 00
Protecció civil	972 20 34 35
Consell Comarcal Alt Empordà ..	972 50 30 88
Renfe (Figueres)	972 50 46 61
Estació autobús (Figueres)	972 67 33 54
Diputació Girona	972 18 50 00

AUTOBÚS ESCOLAR E.S.O. I.E.S. CENDRASSOS 2011/2012

Sortida: El Far 7.50 h - Arribada: 15.00 h

FESTES LOCALS D'EL FAR D'EMPORDÀ

Festa d'hivern: Cap de setmana més proper a Sant Martí (11 de novembre)
Festa d'estiu: Primera quinzena de juliol.

HORARIS SARFA

	401	403	401	403	403	401	403	401
Figueres	6:30	13:30	18:10	20:45	Belcaire	6:30	14:50	
El Far	6:40	13:40	18:20	20:55	L'Escala	6:40	07:40	15:00 19:30
Fortià	6:53	13:53	18:33	21:08	Viladamant	6:50	07:50	15:10 19:40
Riumors	6:57	13:57	18:37	21:12	L'Armentera	7:00	08:00	15:20 19:50
La Bomba	7:03	14:03	18:43	21:18	St. Pere Pesc.	7:05	08:05	15:25 19:55
Vilacolum	7:05	14:05	18:45	21:20	Vilamacolum	7:13	08:13	15:33 20:03
Vilamacolum	7:07	14:07	18:47	21:22	Vilacolum	7:15	08:15	15:35 20:05
St. Pere Pescador	7:15	14:15	18:55	21:30	La Bomba	7:17	08:17	15:37 20:07
L'Armentera	7:20	14:20	19:00	21:35	Riumors	7:23	08:23	15:43 20:13
Viladamant	7:30	14:30	19:10	21:45	Fortià	7:27	08:27	15:47 20:17
L'Escala	7:40	14:40	19:20	21:55	El Far	7:40	08:40	16:00 20:30
Belcaire		14:50		22:05	Figueres	7:50	08:50	16:10 20:40

403 Diari de dilluns a diumenge

401 Dissabtes diumenges i festius

SUMARI

- Serveis	pàg. 02
- Sumari i editorial	pàg. 03
- L'ajuntament informa	pàg. 04
- L'escola	
Presentem els grups	pàg. 07
Alguns flaixos	pàg. 09
Projecte paisatge	pàg. 11
Fent melmelades	pàg. 12
Herbes remeieres	pàg. 13
Ampa.	pàg. 14
- Família-Escola-Ampa	pàg. 15
- Tàffic	pàg. 17
- Assècament dels estanys	pàg. 18
- El Far d'Empordà	pàg. 20
- Treball arqueològic de la muralla	pàg. 21
- Una nit a el Far	pàg. 23
- Festa de la escuma	pàg. 25
- Caiguda estat del benestar	pàg. 26
- Mossèn Jaume	pàg. 28
- Entrevista Francisco Vidal	pàg. 31
- Nom, renom i malnom de les cases del Far d'Empordà	pàg. 33
- Uns ocellaires a el Far	pàg. 37
- Un país anomenat Myanmar	pàg. 41
- Un divorci exemplar	pàg. 45
- Dibuix del foc per Eudald caldas	pàg. 48
- Un mal record	pàg. 49
- Joves del Far	pàg. 50
- Productes km 0	pàg. 51
- Collage Carnestoltes	pàg. 53
- La gent gran	pàg. 58
- El casal de la gent gran	pàg. 59
- Bratislava	pàg. 61
- Jo hi vaig ser	pàg. 62
- De muntanyes	pàg. 63
- Va de llibres	pàg. 67
- Far actiu-agenda	pàg. 68
- Receptes de cuina	pàg. 71
- Entreteniments	pàg. 73
- Programa de la festa	pàg. 75

PORTADA: Fons de l'arxiu fotogràfic del poble
CONTRAPORTADA: Fons de l'arxiu fotogràfic del poble
EDITA I PATROCINA:
Ajuntament d'El Far d'Empordà.
Àrea de Cultura.
IMPRIMEIX: Impremta Pagès

EDITORIAL

Estem molt contents de tornar-nos a retrobar tots junts a través d'aquesta última edició de la revista *Farus* que com cada any surt a la llum per la festa del nostre poble del Far d'Empordà: Sant Martí.

Encetem la revista núm. 37 amb una portada i una contraportada on hi llueixen unes boniques fotos dels racons del poble. Fotografies que podrem gaudir junt amb moltes altres a l'exposició que donarà lloc al començament dels actes de la Festa Major.

Esperem que aquest variat exemplar sigui del vostre grat. Dins, hi podreu trobar tota mena d'articles com poden ser les nostres seccions ja habituals i també molts d'altres de sorprenents, amens i farcits de molt bona informació.

La revista *Farus*, és la revista de tothom. Us volem encoratjar i animar a tots a participar-hi, així com també agrair enormement a tota la gent que hi col·labora i la fa possible.

Us convidem doncs, a enviar-nos al llarg de l'any, qualsevol article, dada, recepta, dibuix, suggeriment o tot el que creieu convenient. Ho podeu fer mitjançant els nostres correus electrònics:

Marta Ferrés: Sife-argila@hotmail.com

Esther Jofre: ejofre@teleline.es

Rosa M. Moret: rmoret2@xtec.cat

Eva Roca: joaneva23@gmail.com

La revista es reserva el dret de corregir els escrits tant a nivell ortogràfic com gramatical i a publicar-los en un número o bé el següent, en funció de l'espai disponible i de la data de lliurament.

Només ens queda desitjar-vos molt bona festa i molt bona lectura!

Moltes gràcies.

La comissió redactora

Amb el suport de:

Ajuntament del
Far d'Empordà

Diputació de Girona

L'AJUNTAMENT INFORMA

Des de la publicació de la darrera revista pel mes de novembre de l'any passat, s'han produït una sèrie de fets dels quals el nostre Ajuntament ha estat protagonista, bé pel fet d'haver estat el promotor dels esdeveniments o per tenir una participació el suficientment important com per considerar que els nostres conciutadans han d'estar assabentats de tots aquests. Aquests fets són els enumerats a continuació:

1) Al mes de juliol va entrar en funcionament el nou consultori l'horari del qual continua sent el mateix. S'haurà de demanar hora a les tardes al telèfon 972 502 905 excepte els dijous que serà al matí.

2) Ha entrat en funcionament des del 24 de Setembre el Casal d'Avis.

3) A finals de l'any 2011 la Generalitat de Catalunya, a través del Servei d'Ocupació de Catalunya i mitjançant plans d'ocupació adreçats a entitats locals, va convocar una subvenció per a la contractació de persones aturades que haguessin exhaurit la prestació per desocupació o el subsidi d'atur. Aquest Ajuntament hi va concorrer i en va sortir beneficiària.

L'atorgament de l'esmentada subvenció va suposar la contractació per un període de 6 mesos de l'Ivan Morillo per a la realització de part de les tasques que porta a terme el peó municipal i així repartir els treballs de neteja i recollida, jardineria, reparació i conservació dels béns de titularitat municipal. El 100% del cost d'aquest treballador ha estat subvencionat per aquest Pla d'Ocupació.

4) Pel que fa a les obres de pavimentació del nucli antic, fer-vos avinent que ja s'ha executat part del projecte finançat pel Fons FEDER i PU-OSC 2011, i aprofitem per fer-vos cinc cèntims de com estan quedant els carrers un cop executat part del projecte. Les obres s'estan executant d'acord amb el *planning* acordat i alguns carrers o places ja presenten aquest aspecte:

Així mateix, volem aprofitar l'avinentsa per comunicar-vos que s'instal·laran per tot el nucli

antic panells d'orientació paisatgística d'identificació i de direcció, per tal d'adequar i donar compliment als objectius turístics i de dinamització econòmica del municipi pretesos amb l'execució de les obres incloses dins el "Projecte de Dinamització econòmica de l'entorn del centre d'estudi i interpretació del paisatge" que s'estan duent a terme.

En fases posteriors, la mateixa senyalització i numeració de carrers i masos seran instal·lats al veïnat de l'Oliva i per tot el disseminat del nostre municipi.

5) Amb la col·laboració del departament de salut de la diputació, s'ha col·locat un desfibril·lador a l'entrada del centre cívic. Existeixen fulls informatius a la sala, casal d'avis, dispensari i ajuntament i al mes d'octubre ja es va fer una xerrada-taller per conèixer el funcionament i ús de l'aparell.

6) Pel que respecte a activitats i actes que ha organitzat o en les que ha col·laborat l'Ajuntament en aquest període de temps, han estat les següents:

a) Gimnàstica adreçada als majors de 60 anys, essent un èxit, tant és així que es fan tres tallers a l'any.

b) Segueix l'èxit de participació dels tallers de memòria, adreçats a les persones més grans de 60 anys.

c) S'han realitzat dues sortides per a la gent gran: Vic, Santuari del Far, Rupit i les Preses-Olot-Setcases.

- d) S'ha fet el curs de directors de lleure.
- e) Dinamitzacions als parcs i itineraris saludables.
- f) Conferència "UNA EMPORDANESA AVANÇADA AL SEU TEMPS: PALMIRA SALACRUCH MALLOL" a càrrec de la Dra. Anna Pujol i Puigvehí.
- g) La setena nit de la poesia, aquest any dedicada a Carne Guasch i amb l'assistència de dues de les seves filles.
- h) Segon sopar popular al juliol.

- i) Nit dedicada als joves i amb la col·laboració del Consell Comarcal. L'Empordà Rock.

- j) Caminades per diferents llocs del nostre entorn: Excursió a Sant Onofre-Mas Ventós-Sant Salvador. Excursió nocturna pel camí de ronda des de Llançà a Port de la Selva. Excursió al Santuari dels Àngels. Caminada per a conèixer els Molins i les fonts del nostre municipi. Excursió al Parc Natural dels Aiguamolls. Excursió a Torre Montgó i Punta Milà.

- k) També, com cada any, s'ha fet un curs de cuina.

- l) Activitats esportives d'aeròbic.

- m) L'Ajuntament també ha col·laborat en la cursa dels masos del Far d'Empordà, organitzada per Diversport.

I per acabar, només dir que pels veïns que estan patint les obres, des d'aquí us demanem disculpes per les molèsties que us hagin pogut ocasionar així com pel retard en l'obertura del Casal de la Gent Gran.

L'ESCOLA

ELS GRUPS DE L'ESCOLA CURS 2012-2013

Us presentem els grups d'alumnes que aplega l'escola CEIP EL FAR D'EMPORDÀ durant el curs escolar 2012-13.

CLASSE DELS ICEBERGS (P3):

Noa, Noemi, Maria, Jan, Laia G., Martí, Noel, Ona, Max, Ferran, Oriol, Marc, Júlia, Romaisa, Joel, Artur, Arnau i Laia C, amb les senyoretes Raquel, Janine i Esther.

CLASSE DELS FAROS MARITIMS (P4 i P5):

Quirze, izan, Lila, Sergi, Natàlia, Anna, Abigail, Sohaib, Jan V., Nayara, Oleguer, Jan J., Arnau, Maria i Raquel amb la senyoreta Rosa Maria i l'Albert.

CLASSE DE LES FOQUES (1r CI):

Judit, Maria, Ona, Martí, Silvia, Unai, Mercedes, Guillem, Miquel i Anaïs amb la senyoreta Marta.

CLASSE DEL
TITÀNIC (2n CI):
Nil, Laia S., Laia J., Joel,
Oriol, Adrián, Adrià,
Sandra, Ainhoa i Emma
amb les senyoretetes
Anna Maria i Carme.

CLASSE DE LES
ESCÒRPORES (CM):
Xènia, Paula, Mariana,
David, Xavier, Abel, Oriol,
Marta, Esther, Berta,
Gisela, Hugo, Laia i Pau
amb la senyoreta
Laura i l'Elena.

CLASSE DELS
PESCADORS (CS):
Mario, Carlos, Marc, Lili,
Mònica, Marta, Laura,
Anna, Adrián, André, Est-
her, Laia, Emma,
Àlex i Nico amb la
senyoreta
Elisabeth.

ALGUNS FLAIXOS DE LES NOSTRES ACTIVITATS

La nostra escola intenta que les activitats d'aula es vegin reforç ades amb les activitats més lúdiques que programem. El coneixement del medi natural, social i cultural té com a finalitat proporcionar a l'alumnat els coneixements i les eines per ubicar-se en l'entorn on viu, per aprendre a habitar-lo, a respectar-lo i a millorar-lo.

Aquest any hem anat de colònies; als Arcs de Sta. Pau de Segúries i a l'alberg d'Empúries. Uns a la muntanya i els altres al mar.

PROJECTE PAISATGE

Aprofitant que al poble tenim un dels miradors de l'Empordà sobre interpretació del paisatge, la nostra escola ha treballat aquest projecte i els alumnes han realitzat diferents sortides per tal d'observar i estudiar el nostre entorn més immediat. En el nostre terme tenim arbres monumentals, es conreen cereals de tota mena i estem ubicats en plena plana empordanesa.

FEM MELMELADA

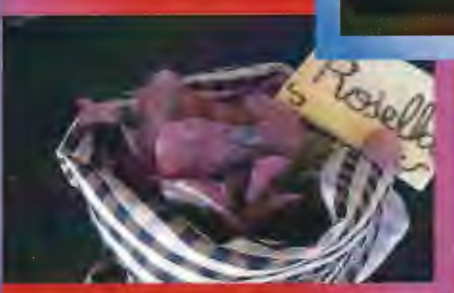

Gairebé cada any realitzem un taller alimentari just abans de les vacances de Setmana Santa. Aquest curs vam fer mermelades de cabell d'àngel, de maduixa i de poma. També vam visitar can Tuies. Al finalitzar la jornada, tothom es va emportar un potet de mermelada amb la recepta. Tot el procés va quedar plasmat en el treball d'aula dels alumnes.

UNA EXPOSICIÓ PER OLORAR I TASTAR: LES HERBES REMEIERES

Coincidint amb la cloenda de curs, un any més, l'escola va obrir les seves portes per tal que tothom que volgués pogués conèixer el treball fet pels alumnes. Les herbes remeieres van centrar l'exposició. Sabons, colònies, unguents per a guarir malalties, una farmaciola casolana.... Us presentem algunes imatges d'aquesta jornada:

L'AGENDA ANUAL DE L'AMPA

Com ja és habitual, al llarg del curs passat, l'AMPA va organitzar diverses activitats destinades a fomentar la relació de les famílies amb l'escola i a col·laborar amb el bon desenvolupament del curs escolar. Moltes de les activitats necessiten la col·laboració i participació de la gent del poble, i com cada any la resposta ha estat un èxit.

Ara toca fer resum de les actuacions de l'AMPA al llarg del curs 2011-2012 i pensar en millorar-les de cara al curs que hem començat.

DESEMBRE 2011

Vam començar el mes de desembre participant, conjuntament amb l'Ajuntament del poble, en els tallers nadalencs. Els tallers estaven adreçats a tots els nens i nenes del poble. Es van realitzar manualitats de caire nadalenc, com per exemple, la confecció d'una fanalet, braçalets o una bosseta per recollir els caramels dels Reis.

Durant aquest mes, també es va organitzar la tradicional QUINA NADALENCA i va tenir lloc el sorteig de les tres PANERES. Un any més, hem d'agrair la participació de totes les famílies, entitats col·laboradores i el poble en general.

FEBRER 2012

Durant el mes de febrer, l'AMPA va ser l'encarregada de preparar el berenar, que té lloc al veïnat de l'Oliva, per als alumnes de l'escola en la tradicional RUA de CARNES-TOLTES que organitza cada any.

MARÇ

Durant el mes de març van tenir lloc les dues xerrades informatives sobre l'Educació Emocional que va impartir la Sra. Esther Campeny, organitzades per l'AMPA.

El dia 31 de març, just abans de començar les festes de Setmana Santa, es va organitzar el PLAYBACK INFANTIL amb una gran participació de mainada. La xocolatada posterior va anar a càrrec de la Comissió de Festes del poble i l'AMPA.

ABRIL

Enguany, hem tornat a muntar la tradicional paradeta de Sant Jordi amb la venda de llibres, plantes i roses. Aquesta vegada la parada s'ha ubicat just al davant del Local Social per tal de facilitar la visita de tots els escolars i donar l'oportunitat de realitzar un taller de lectura dins de les dependències municipals.

MAIG

L'AMPA va posar en marxa la confecció d'unes samarretes commemoratives sobre les colònies escolars destinades a tots els nens i nenes de l'escola i a tots aquells que vulguin col·laborar amb l'AMPA.

JUNY

L'AMPA va organitzar, conjuntament amb l'escola, la festa de FI DE CURS i un PÍCNIC en el Centre Cívic del poble, adreçat a totes les famílies.

JULIOL

A l'estiu l'AMPA, juntament amb la Comissió de Festes de l'Ajuntament, va organitzar una GIMCANA amb nombrosa assistència de nens i nenes.

NOU CURS 2012-2013 – NOUS REPTES

Creiem que l'escola ha de ser el vincle d'unió del poble i com a mostra d'aquesta unió cal ressaltar l'enorme participació i col·laboració de la gent del Far d'Empordà en les activitats organitzades per l'escola i l'AMPA.

Aquesta acollida no fa més que incentivar-nos i animar-nos a seguir treballant tots plegats en enfortir aquests vincles. Per això, i de cara al curs que comença, la Junta de l'AMPA convida a la participació de tots aquells que vulgueu aportar part del vostre temps o idees en benefici de l'escola.

Davant les més que pessimistes perspectives de futur en l'educació pública, ens correspon a nosaltres, pares i escola, treballar per aconseguir l'educació que volem per als nostres fills, substituïnt les retallades per projectes imaginatius i cooperació.

Us animem a tots a participar d'aquests projectes, a aportar noves idees i suggeriments. Per això us recordem la nostra adreça: ampafar@gmail.com.

Facebook: AMPA CEIP EL FAR D'EMPORDÀ

Us hi esperem!

"Enseñar es siempre enseñar al que no sabe y quien no indaga, constata y deplora la ignorancia ajena no puede ser maestro por mucho que sepa."(Fernando Savater, *El valor de educar*)

Norma Pérez

(Presidenta de l'AMPA)

FAMÍLIA, ESCOLA, AMPA PENSAMENTS I SENTIMENTS

A voltes, si ens escoltem, un batibull de pensaments i sentiments se'ns barregen i és agradable intentar posar-hi ordre, doncs mentre ho fas els records vénen a tu, alegries, tristeses, anècdotes, fets importants, i tornes a gaudir d'aquells moments que t'han fet sentir feliç o trist, però en tot cas viu.

Una de les frases que m'agrada de les que diu el meu pare és: "Vull uns anys plens de vida i no una vida plena d'anys".

Una de les cançons que m'agrada de les que canta la meva mare és: "Pujarem dalt del cim amb el cor alegre".

Dels mestres del Far m'agrada llegir cada dia la frase d'acomiadament que va escriure l'Elisabet als nens de 6è el juny de 2010: - Que la saviesa t'acompanyi, que l'honestetat et guïi i que la il·lusió gronxi els teus somnis cada dia.

I dels meus fills,...

Pensant en ells, m'agrada recordar els anys que han estat a l'escola rural del Far. Vivim en una societat que quan has de decidir qualsevol cosa, sols tenir un ventall ampli d'ofertes i és llavors quan el dubte t'envolta i et passes unes quantes nits donant voltes a aquella decisió que has de prendre, i no et vols equivocar. Això és el que ens va passar l'any 2001 quan l'Oriol havia de començar l'escola. En aquells moments l'escola del nostre poble a banda de ser vella i poc condicionada tenia una mancança molt important, no hi havia nens! Els nens i nenes del Far anaven majoritàriament a les escoles de Figueres, com jo mateixa, els meus germans i molts veïns que també ho havien fet. L'Ajuntament va reunir a les famílies amb nens per escolaritzar per demanar-nos que apostéssim per l'escola rural, que ells hi posarien molt de la seva part i que amb l'escola el poble creixeria i esdevindria gran. Ens ho vam creure i vam deixar estar la matrícula de l'escola de Figueres i l'aventura va començar.

El primer any, passat Nadal, l'Ajuntament va començar les obres per modernitzar, ampliar i fer l'escola nova. Els nens feien classe al centre social, amb els cinc nens que havien començat a P3. A l'escola hi havia 15-16 nens, la qual cosa va ser fàcil d'organitzar. L'Ajuntament hi va posar tots els mitjans al seu abast i al curs següent ja estrenàvem l'espai actual. A l'escola en aquell temps hi havia pocs mestres i una direcció acomodada a l'entorn rural, amb una filosofia d'anar fent i poca cosa més. L'escola va començar a créixer i l'any 2003 quan la Xènia va començar P3 ja hi havia prop de 40 nens. Amb el creixement van arribar més professors/es que eren d'un altre tarannà; joves, motivats i de seguida entenedors que a l'escola rural del Far hi havia molta feina a fer i per fer. El canvi en la direcció del centre a càrrec de la Rosa M. Moret i de l'equip de mestres del qual es va anar envoltant, va fer que l'activitat donés un tomb impressionant. Les famílies que han vingut més tard i no han viscut el canvi no s'ho poden imaginar, però sí que tothom sap com són les coses quan al capdavant hi ha gent implicada, compromesa i trempada, en aquest cas mestres amb vocació.

EL LECTOR ESCRIU

Inici ferm del canvi a: sóc català!

Escrit avui, 11 de setembre de 2012, pensant en les moltes coses de demà, escric segura que parlarem d'abans i de després d'avui, convençuda que caldran moltes passes, tal i com ho farem aquesta tarda a Barcelona, la ciutat que ens acull, on caminarem tots junts, en pau, sense pressa, però sense espera, emocionada de veure que el camí té una direcció única i ferma, compromesa amb el que vaig a fer, desitjosa de fer més, per poder dir: el meu país, Catalunya!

La nostra vida gira entorn de l'abans i el després, i el moment d'ara mateix, que passa ràpid com el vent. El goig de mirar enrere i estar orgullós d'alguna cosa omple moltíssim. Aquest curs a casa deixem l'escola primària i entrem tots a l'escola secundària. Estic orgullosa dels catorze anys que hem format part com a família de l'escola rural del Far d'Empordà. Una escola rural modelica, de mestres que sempre van enganxant idees, projectes, feina, sense retallar d'enlloc, ni de res, on l'esforç i el bon fer ha estat el seu eslògan, amb un projecte de centre que tiren endavant amb èxit i que saben fer arribar a tothom sense excepcions. Així es construeix país, que sigui per molts més anys!

Ligant el primer paràgraf amb el segon, penso que el canvi que Catalunya necessita s'ha de fer amb el treball des de casa i segueix a l'escola on els nostres fills, els futurs catalans i catalanes, són l'actiu màxim que tenim i només amb el treball ben fet, amb la coherència adient, amb la convicció única, amb l'ensenyança propera i de qualitat i amb un esforç immens per part de tots, aconseguirem tirar endavant, i fer-los persones lliures, d'un país lliure, Catalunya!

Felicitats a l'escola rural del Far d'Empordà i a tots

aquells que han fet possible la manifestació.

ESTHER JOFRE COMPANY
El Far d'Empordà (Alt Empordà)

L'any 2010 l'Oriol va finalitzar la seva etapa a El Far i aquest any 2012 ha finalitzat la Xènia. Tots dos, han tingut de mestra i tutora l'Elisabet Pujol, la recorden sovint, de ben segur la recordaran durant temps! Sovint a casa surt el seu nom. El nom d'altres mestres, la Gemma Pujol, l'Anna Maria Clos, la Janina Parnau, la Marta Peracaula, l'Albert Massip,..., i el de la pròpia escola també està present i en parlen amb orgull i satisfacció. Se'ls veu ben feliços d'aquesta etapa, la primera important de la seva vida i nosaltres estem ben orgullosos d'haver escollit una bona opció.

Juny de 2010, graduació de l'Oriol i els seus companys, la Maria Pérez i l'Arnau Ibánñez, acompanyats de la mestra l'Elisabeth Pujol. A baix, el juny de 2012 la graduació dels de 6è

EL LLIGAM DE L'AMPA

L'any 2001 en arribar a l'escola hi havia una AMPA ben organitzada i activa, amb l'Anna Fàbrega, l'Àngels Gamundi, la

Carme Enriquez, en Miquel Espadalé i altres mares i pares al capdavant. De seguida vaig formar part de la Junta, al cap d'uns anys vaig acabar sent-ne la presidenta. Recordo amb especial tendresa les vivències al costat de l'Esther Rodríguez, l'Esther Renart, la Nuri Coll, la Carme Diaz, la Sílvia Mayolas, la Norma Pérez, la Rosa M. Morret,..., fèiem molta pinya.

El cap ens bullia d'idees i projectes i el temps ens deixava assolir les fites que eren possibles. Crec que totes ens sentíem útils perquè l'escola sempre ha volgut els pares al seu costat, però no de paraula, sinó amb fets i això

ens feia sentir part d'ella i aquest és un altre dels èxits d'aquesta escola rural, que sap fer que tothom s'impliqui, i quan estàs implicat, ets conscient i quan ets conscient, treballes i quan treballes, tens èxit i l'èxit et fa feliç. **Ben senzill oi?**

Els anys d'AMPA m'han ensenyat tantes coses! M'he convençut que cal mimar i dedicar esforços a cuidar la família i l'entorn, cal treballar per l'escola i pel poble i sobretot tenir ideals.

Aprofito la revista *Farus* per donar les gràcies a totes les persones que he anomenat i als que no he anomenat i han compartit amb nosaltres el sentiment de formar part d'aquesta gran família de l'escola rural del Far d'Empordà del 2001 fins al 2012.

Desitgem a l'escola que el seu projecte duri molts més anys i creixi amunt, sempre amunt, amb l'AMPA al seu costat i amb el poble ben orgullós de veure-ho.

"La unió de tots apostant per l'escola del Far ens va fer donar un gran pas endavant, la unió del poble català defensant la seva identitat esdevindrà un nou país."

Esther Jofre

TAFLIC!

L'any 2012 va començar aviat per Taflic! Va ser el 22 de gener al migdia, a la Garrotxa, on Els Amics de Sant Aniol d'Aguja (unió de tres entitats excursionistes de Montagut, St. Llorens de Cerdans i Banyoles) ens van oferir la possibilitat d'actuar per ells a l'església de Santa Cecília de Sadernes. Els diners recaptats en aquest acte anirien per ajudar a la construcció del refugi de Sant Aniol, un espai meravellós de l'Alta Garrotxa. El petit temple romànic es va omplir de gom a gom amb més de 120 persones que es van emocionar i ens van ovacionar. Per cert, va ser aquí on Taflic! va estrenar vestuari d'hivern, a l'estil modern d'Oliver Twist.

L'èxit va ser tan gran que vam tornar a repetir l'esdeveniment per aquesta mateixa entitat, aquest cop el 2 de juny a Fontcoberta (Pla de l'Estany). Segons ens ha dit el nostre públic fidel i crític, aquest concert de Can Jan de la Farrès, ha estat un dels millors del grup.

Entre el concert del gener i el del juny, el 29 d'abril, ens van demanar de col·laborar a la Festa de la Gent Gran d'El Far, on només acompanyats de guitarra, vam interpretar algunes cançons a l'església de Sant Martí. Unes quantes persones del poble era la primera vegada que ens sentien i demanaven on ens podrien veure altre cop.

Després de l'estiu, el curs 2012-2013 l'hem començat amb bon peu, amb dos concerts programats pel setembre i l'octubre (Fira del Formatge de Lladó i Fira del Cistell de Salt). Per aquest motiu, els assajos els vam iniciar molt aviat, el 28 d'agost, i així vam poder assumir el repte d'agafar ràpidament el ritme després de les vacances i de fer memòria del repertori i moviments del nostre espectacle.

Als dos esdeveniments ens hi vam presentar amb el mateix repertori que havíem cantat a Sadernes i Fontcoberta, amb

ganes de consolidar-lo i d'agafar-hi seguretat. Van ser dos concerts en espais grans, fet que no ens va anar massa a favor perquè la reverberació del so dificultava fer arribar les veus i la música a les files de darrera. És interessant que els nois i noies s'adonin dels inconvenients de cantar en espais que no sempre estan preparats per la música, sobretot quan les veus no estan amplificades amb micròfons (exteriors, locals massa grans...).

Tenim un darrer concert per acabar l'any 2012: el dissabte 22 de desembre a El Far d'Empordà. Després de dos anys i mig de no actuar-hi –va ser el primer concert que vam realitzar–, Taflic! oferirà un grapat de cançons amb alguna sorpresa d'última hora. Que ens hi voldreu acompanyar?

Albert Massip i Pinatella
www.taflic.cat
cor.taflic@gmail.com

L'ASSECAMENT DELS ESTANYS BERNAT I DALMAU DEL FAR D'EMPORDÀ

La plana empordanesa ha adquirit el seu aspecte actual després d'un lentíssim retrocés de les aigües que primitivament la cobrien, i a més de rebre les aportacions sedimentàries dels rius que hi tenen el seu curs inferior. L'estany de Castelló era el més important dels embassaments litorals i les seves dimensions havien estat extraordinàries¹. Segons documents de l'alta edat mitjana, les seves aigües ocupaven la planúria que va del mar fins al peu del turó on s'alça la vila. També consta l'existència d'estanys menors situats tots al voltant del principal, i que molt probablement en temps més remots en formaven un de sol. Així, per la seva part est, a la vora del monestir de monges benedictines de Santa Margarida de Roses, n'hi havia un d'aigües rogenques conegut amb el nom de Sanguinari. Altres foren l'estany de Mornau, l'estany de Palau, l'estany de Pau... El dessecament d'aquest estany fou iniciat al segle XVIII amb la finalitat de guanyar terres de conreu i pastures, a l'igual que succeí amb els principals estanys empordanesos². Es desvià el curs de la Muga, tot fent que anés a desguassar a l'estany a fi que s'omplís amb terres al·luvionades. Només elevat el nivell del sòl s'aconseguia expulsar-ne definitivament les aigües.

El sector de la comarca comprès entre els cursos finals de la Muga i el Fluvià, regat per un nombre important de recs, també havia estat una zona important d'aiguamolls que en realitat eren les restes d'importants i antics estanys més grans. La poca o nul·la inclinació del terreny, molt a prop del nivell del mar (el turonet del Far d'Empordà està a només quaranta-quatre metres d'alçada) facilitava l'existència de bosses d'aigua, de poca fondària, eliminades després d'un secular procés, lent i persistent. Tot i que alguns dels estanys de les nostres contrades desaparegueren per causes naturals, el buidatge d'una gran majoria fou obra de la intervenció directa de l'home.

El poble del Far ocupa un puig molt a la vora del qual hi havia hagut, fins no fa gaire, dos estanys de reduïdes dimensions, que encara ara es formen fàcilment quan les aigües superen la normalitat. La majoria dels estanys menors similars als del Far també quedaven situats a les planes litorals,

en zones amb poca inclinació de terreny i a poca altura sobre el nivell del mar, encara que la immensa majoria foren dessecats per l'acció de l'home durant els segles XVIII-XIX.

El més petit quedava situat al sud-oest i es coneixia pel nom d'estany de l'Oliva o Bernat, amb una extensió d'unes set hectàrees. L'altre, l'estany Dalmau, era més gran, però no superava les quinze vessanes i es trobava al sud-est del poble³.

S'ha conservat entre la documentació antiga de l'Ajuntament un expedient de secretaria per a la tramitació de la dessecació i el drenatge dels dos estanys iniciat l'any 1924, en concret, comença amb la petició datada l'1 de juny, d'un grup de veïns que es queixa a l'Ajuntament del mal estat i les possibles conseqüències epidèmiques sobretot de l'estany Bernat, ja que des de feia alguns estius, la deixadesa i l'acumulació de brutícia amb l'aparició de condicions pocs salubres, anava en augment. Alerten del perill sanitari que pot suposar, sobretot per al barri de l'Oliva que està molt a la vora i que la direcció dels vents a l'estiu podia complicar. També recorden com fins uns anys abans, quan als mesos d'estiu no pujaven tant les temperatures, eren terres fèrtils que produïen tot tipus d'hortalisses, fruiters, farratges, llegums i cereals, però que els últims estius tan calorosos havien possibilitat l'estat d'insalubritat amb l'estancament d'aigües i l'abandonament en què es trobaven.

La demanda dels vint-i-dos veïns és tramesa a la Junta Local de Sanitat que en dóna el vistiplau, i així, tot seguit, el Ple de l'Ajuntament aprovà d'urgència al mateix juliol l'inici de les obres de dessecació i de neteja dels conductes i recs que aportaven les aigües als dos estanys. Es convocà una reunió que aprovà unànimament l'obligatorietat de neteja de l'estany Bernat des del pas de les Carreras fins al camí de la Rutlla o pont de l'Abat, i de l'estany Dalmau amb el condicionament adequat de tot el rec Madral de Fonalledas.

Els propietaris afectats de l'estany Bernat l'any 1924 eren: Pere Serra Brugués, Joan Portella Planells, Josep Casanovas Casellas, Martí Heras Bosch, Pau Bret Vilanova, Joan Coll Planas, Manel Saurí

1 Josep MATAS BALAGUER. *Els estanys eixuts*. Girona. Diputació de Girona i Caixa de Girona, 1986. 96 pàg. Quaderns de la Revista de Girona, núm. 7. Capítols 11 al 14.

2 Pere GIFRE (coord.). *Història de l'Alt Empordà*. Girona. Diputació de Girona, 2000. pàg. 448-449.

3 Un altre estanyol, desenganxat d'aquesta zona pantanosa, amb més fondària, estava situat a un quilòmetre a ponent de Riumors i al sud del terme de Fortià, i conegut com l'estany Robert, d'unes deu vessanes de superfície, que s'assecà per mà de l'home a finals del segle XIX.

Serra, Jaume Sala Gratacós, Simó Descamps, Lluís G. Sallé, Jaume Arnall, Joan Roura Bretcha, Antoni Lloveras Gibert, Rafel Salacruch Saurí, Josep Pascual Alsina i Francesc Giró Pagès. I de l'estany Dalmau Josep Feliu Bret, Joan Coll, Pere Vila, Anna Ferrer, Lluís G. Sallé, Ignasi Grau, Pere Fort, Joan Puig Foix, Josep Casellas Palomeras, Esteve Aupí, Josep Margarits i Joaquina Bos.

L'estany Bernat tenia un sortidor d'aigua natural que proveïa en exclusiva l'Oliva, per la qual cosa demanen que es designi una partida del pressupost per construir-hi una font que restés aïllada de l'entorn, ja que la falta d'escorriment i desnivell del terreny era la causa que l'aigua s'estanqués i es podrís. Els propietaris de terres que afrontaven amb l'estany Bernat havia d'assumir la instal·lació de sifons que bloquegessin la sortida d'aigua, a més de la neteja dels conductes del rec del Molí.

Al mes de setembre del 1924 ja s'havia procedit a la neteja de tot el rec Madral que proveïa l'estany Dalmau, amb el pagament de 137 jornals que foren necessaris per a la neteja de 58 vessanes. Abans s'havien recaptat 817 pessetes entre els propietaris afectats que havien signat una declaració jurada on declaraven l'extensió de les seves propietats.

Els treballs de neteja i dessecació de l'estany Bernat no s'iniciaren fins a l'estiu del 1929, moment en què es trobava totalment sec ateses les altes temperatures

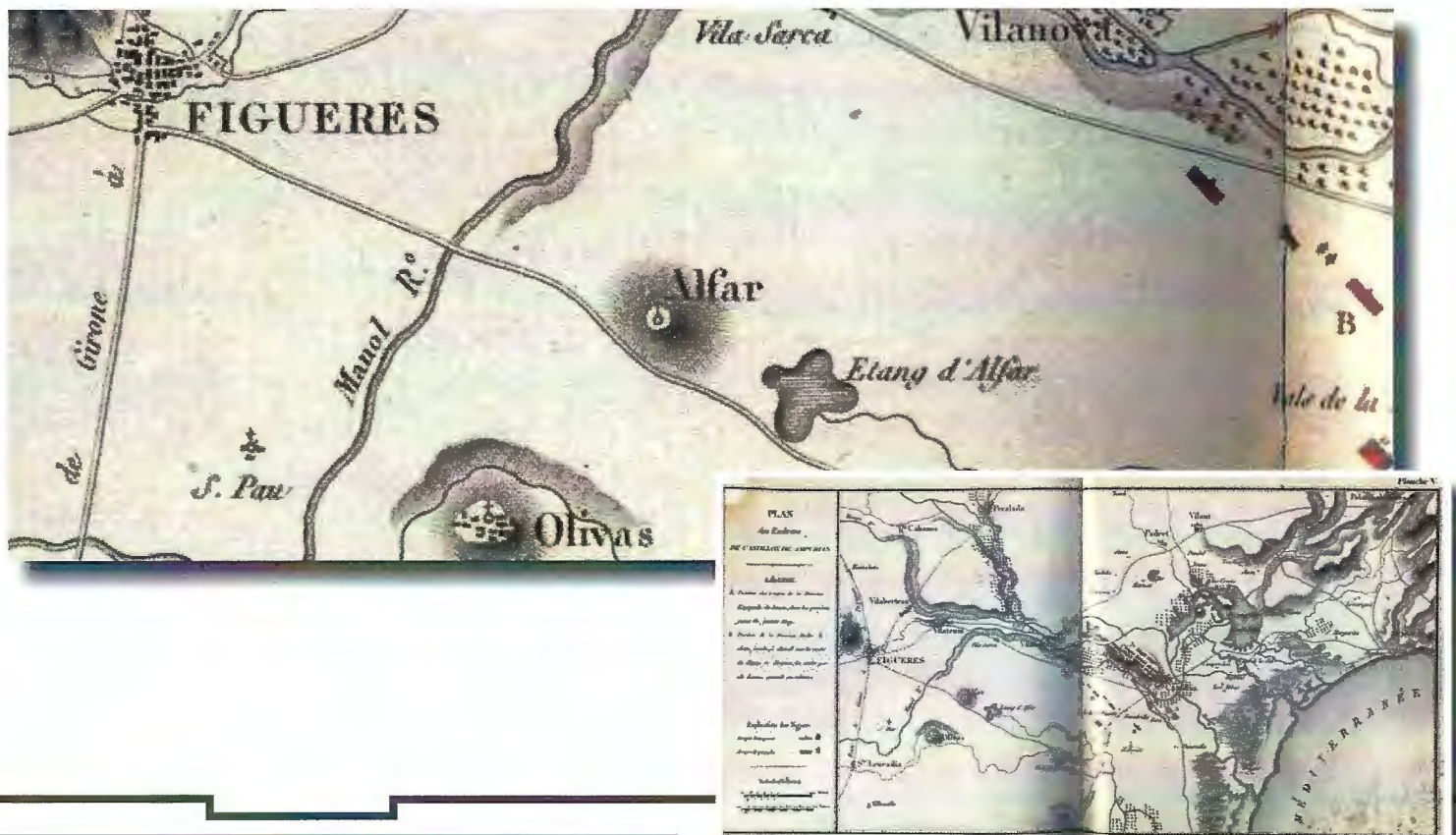
estivals. També s'executà per contractació de jornalers que es pagaren amb les aportacions de deu pessetes per vessana i propietari. Abans s'havia nomenat una comissió encarregada de la direcció dels treballs de dessecació formada per Joan Coll Planas, Martí Heras Bosch, Joan Ferrer Pous i Esteve Arnall Carbonell en representació del seu pare, Jaume Arnall. Es procedí a la neteja del Rec Madral entre el Pont del Rec del Cluell al de l'Ullal

Suposà, sens dubte, la posada en cultiu de noves terres abans improductives, que esdevingueren superfícies excel·lents per a ser treballades de manera intensiva, a més d'un innegable millor aprofitament de l'aigua.

A l'actualitat són zones humides que encara conserven l'aigua de pluja durant un temps, normalment a la tardor i a l'hivern.

*Erika Serna Coba
Arxiu Comarcal Alt Empordà*

▼ Detall d'un mapa datat l'any 1809 on es veu perfectament dibuixat l'estany del Far d'Empordà.

EL FAR D'EMPORDÀ

Camps i olivets envolten el nostre poble. Per guarets i marges hi pastura el ramat com el del pastor Josep Maria Vidal. Si ens hi fixem, de tant en tant podem veure el naixement d'un xai i qui es fixarà en nosaltres és l'ovella perquè no ens hi acostem massa.

Des del cinturó de ronda o carretera de circumval·lació de Figueres, es veu aquest majestuós roure martinenc. Com que a l'hivern perd la fulla, llavors sembla que l'arbre estigui plantat a l'inrevés i amb les arrels que pugem cap al cel.

L'ordi és un cereal que serveix per fabricar cervesa, però de ben segur el d'aquest conreu servirà per farratge i així alimentarà el bestiar. Al mes de maig és ben ros i la tramuntana fa ballar les seves espigues.

Ens trobem al "Palau del vent", nom poètic de la nostra comarca. Per això, rebem molts tramuntanals que ens deixen un cel molt clar i amb una visibilitat extraordinària. Així tot el poble és un mirador, amb bones vistes, i a l'hivern sembla que tinguem el Canigó a l'abast de la mà.

La primavera porta pluges i bon temps. Moltes plantes aprofiten per fer la florida, moments en què qualsevol marge sembla un jardí. Les roselles o quiquiriquics esquitxen el paisatge elfarenc d'un color vermell viu.

Josep Maria Dacosta

TREBALLS ARQUEOLÒGICS A LA MURALLA DEL CASTELL DEL FAR

Les obres que s'estan fent al centre urbà del Far¹ estan comportant el registre de les restes arqueològiques que hi puguin aparèixer. Es tracta de controlar, especialment, el moviment de terres que es fa durant l'obertura de rases per a la instal·lació de la nova xarxa de serveis i els rebaixos dels carrers per a la col·locació de la nova pavimentació. Aquest seguiment arqueològic s'ha considerat necessari atès que les obres afecten l'entorn de l'església de Sant Martí, declarada Bé Cultural d'Interès Nacional gràcies a la seva catalogació com a castell, ja des del Decret de *Protección de los castillos españoles* del 1949.

Evidentment, les zones de major expectativa arqueològica eren els carrers per on se suposava discorria el traçat de la muralla del castell. No obstant això, també el subsòl de la zona podia aportar altres dades d'interès sobre altres ocupacions anteriors. Hem de recordar que les referències històriques més antigues que es coneixen sobre el lloc remunten al segle IX, quan la *villam quae vocatur Farus* (la vila que s'anomena Far) apareix entre les possessions del bisbat de Girona i, més tard, sota la jurisdicció del monestir de Sant Pere de Rodes. Les oportunitats per a fer recerca sobre el passat són escasses i molt valuoses, i aquestes obres n'eren un clar exemple.

Però, què coneixíem fins ara del castell del Far? Doncs ben poca cosa. Tots els historiadors que s'hi refereixen han repetit les mateixes escasses notícies, bàsicament relatives al moment de la construcció i a les conteses bèl·liques que hagué de suportar en els darrers anys de la seva història, entre la fi del segle XVIII i inici del XIX. Les recorden breument: tothom està d'acord en considerar que el castell és una obra de final del segle XIII, aixecada pel comte d'Empúries Ponç V en el context dels enfrontaments amb el monarca Jaume II, del mateix temps que la reconstrucció del temple de Sant Martí. Pel que fa

¹ Formen part del Projecte de dinamització econòmica de l'entorn del centre d'estudis i interpretació del paisatge, aprovat dins del programa Viure al Poble del Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat.

als darrers anys de servei del castell, aquests es relacionen amb els fets de la Guerra Gran, l'any 1793, i la Guerra del Francès o napoleònica, a conseqüència de les quals va haver de patir diverses obres de reforma i refortificació.

Però quines eren la planta i les dimensions d'aquest castell? Ningú, atès les escasses restes que en queden, les ha acabat de precisar. Se suposa que el castell es degué enderrocar el 1814, durant la retirada de l'exèrcit napoleònic. Després, amb l'evolució urbana i la reforma de les cases que hi havia en el seu interior, se'n degué esborrar qualsevol traça, a excepció de les immediacions de l'església, el llenç de migdia i part del de llevant. Segons Pasqual Madoz, a mitjans segle XIX, quan escrivia la seva obra *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*, el castell tenia una circumferència de 640 passes, amb una muralla sòlida i forta. Si fem la conversió de passes a metres, en base a l'equivalència de l'època –1 passa igual a 1,39 m–, tindríem un perímetre d'uns 890 m. Però, per més que intentem plasmar aquestes dimensions, de cap manera sembla que puguin correspondre al castell. Aquest contorn s'avé, més aviat, a la totalitat del recinte de la vila.

La fortificació del castell es reduïa a l'entorn de l'església, al nucli més antic i primer de la població. Per l'estudi fet durant la redescoberta arqueològica dels trams sud i est, considero que aquest tindria una planta quadrangular, d'uns 180 m de perímetre i una superfície entre 2.100 m², o bé rectangular, d'uns 220 m i 3.000 m² de superfície (Fig. 1). Malgrat no s'han trobat més traces de la muralla del castell durant l'excavació, tot apunta a que aquesta seguiria el traçat del carrer del Centre a l'oest, la plaça de l'Ajuntament al sud, passaria pel mig de l'illa de cases que hi ha entre el carrer de Dalt i la continuació del carrer d'Orient a l'est, mentre que al nord les possibilitats són dues: o que seguís la façana sud de la plaça Major o bé, uns 17 m més al nord, la del carrer d'Orient.

Gràcies a la neteja i el desenrunament que s'ha fet dels horts de la rectoria que hi havia davant la muralla de migdia, avui la podem veure en el llenç sud en tota la magnitud, amb uns 37 m de llargada (Fig. 2). S'ha constatat com la seva fonamentació es fa directament sobre l'argila del subsòl, que té un pendent irregular, amb desnivell cap a l'oest. L'alçada conservada oscil·la entre els 7,5 m a l'extrem oest i els 4 m a l'extrem est. De l'observació del parament podem deduir que va patir nombroses reformes, atès que l'aparell és molt irregular. La part que s'havia conservat soterrada ens permet afirmar que l'obra seria de pedra més aviat petita, sòlidament lligada amb morter de calç, a la part central dels llenços, mentre que a les cantonades presentaria un carreuat regular, ben disposat en filades. Això també és visible en el llenç est, del qual es conserven només uns 15 m de llargada, tot i que aquí el carreuat és més abundant (Fig. 3).

A tall de resum, hem de pensar que el castell del Far seria un exemplar de fortalesa no molt diferent a altres castells medievals dels quals se'n conserven restes a la comarca, de planta quadrangular o rectangular, com ara el de Bellcaire, també construït per Ponç V, tot i que, possiblement, sense torres. En el cas del Far, l'edifici principal era l'església, ben fortificada, defensada amb corseres, espitlleres, merlets i un matacà sobre la porta d'entrada. Al nord de l'església, intramurs, hi havia altres construccions, les quals no podem reconèixer, les quals, segons es pot entreveure, s'ordenarien en base a una trama urbana regular, a partir de dos carrers orientats en sentit nord-sud, paral·lels, que avui són el carrer de l'Església i el carrer de Dalt.

Fig. 1: Hipòtesis sobre les dimensions del recinte emmurallat del castell i del recorregut de la muralla

Fig. 2: Vista del llenç sud de la muralla durant els treballs d'excavació

Fig. 3: Vista general del llenç est de la muralla

Anna Maria PUIG GRIESSENBERGER

UNA NIT AL FAR D'EMPORDÀ

Enguany, la setena nit de la poesia es va dedicar a l'obra poètica de Carme Guasch. Més d'una trentena de recitadors van pujar a un improvisat escenari per llegir i/o recitar algun poema de Guasch. L'acte, que va tenir lloc a la Sala del Centre Social degut al mal temps, va comptar amb l'assistència d'un nombrós públic i vam tenir el goig de compartir la vetllada amb les seves dues filles: la Blanca i la Sílvia. La família va agrair sincerament el fet que un poblet com el Far dediqués temps i esforços a organitzar una nit cultural d'aquest tipus. Tant és així que la Sílvia, periodista i col·laboradora de TV3, pocs dies després d'aquesta vetllada, plasmava les seves sensacions i gratitud cap al poble en un article que es publicava al diari *El Punt* el dia 8 de setembre i que reproduïm a continuació:

Per als qui no el coneixeu, Far d'Empordà és un petit poble fronterer amb Figueres, que actualment té poc més de cinc-cents habitants. El vaig visitar la nit del 30 d'agost passat, per assistir a l'activitat Poesia a la fresca, que fan cada estiu i que en aquesta ocasió dedicaven a l'obra de la meua mare, Carme Guasch. Era el primer dia de pluges d'aquest estiu xafogós i hi vam arribar després d'haver travessat una intensa tempesta i d'haver contemplat la meravella de dos arcs de sant Martí simultanis, perfectament ben dibuixats, al cel empordanès. En baixar del cotxe, ens va rebre una tramuntana encara suau però ja fresca. Al carrer on vam aparcar ho hi havia ni una ànima. "Sí que és petit!", vam dir. "I que tranquil...", vam pensar, imaginant amb una certa angúnia un hivern fred i fosc en aquells carrerons solitaris. No teníem ni idea de com anàvem d'errats. Al cap de mitja hora érem asseguts a la gran sala del centre cívic del Far, plena de gom a gom. Davant dels nostres ulls atònits i de les nostres atentes orelles, van començar a desfilar adolescents tímids, avis jovials, nens i nenes petitíssims, homes i dones, recitant poemes nostàlgics, tendres, sorneguers, elegíacs, patriòtics. Els veïns del Far pujaven a l'escenari, somreïen i es presentaven, llegien el poema o el recitaven de memòria. Alguns explicaven les raons de la tria d'aquell sonet, d'altres ens oferien divertides o emotives anècdotes personals, i finalment rebien amb naturalitat els aplaudiments del públic. Alguns adolescents amenitzaven la vetllada amb peces musicals –guitarra, flauta travessera, violí, saxo- i els més menuts ovacionaven amb entusiasme els seus germans grans. Vam saber que al Far hi ha una coral infantil molt singular: canten amb acompanyament instrumental i en moviment gairebé constant. També tenen un nom singular: Taflic!, aquesta expressió tan empordanesa que es deixa anar amb admiració o sorpresa davant d'un fet insòlit. I tornant cap a casa pensava que quan els dirigents polítics parlen d'"el nervi del país" o diuen que "hi ha país", parlen d'això. D'aquest esperit que empeny un poble de cinc-cents habitants a dedicar esforços i energies a una nit de poesia i sortir-se'n amb èxit. Ha de ser l'amor a la cultura, a la llengua, al país, el que aconseguix aquesta mena de miracles.

Sílvia Soler

Al final de l'acte, l'Ajuntament va agrair la col·laboració i participació de tothom i es va fer entrega d'un ram de flors a la família Soler-Guasch. No va faltar, com ja és tradicional, l'acompanyament musical a càrrec del jovent del poble, dirigits per la Maria Company. La festa va allargar-se amb l'actuació d'en Sam i es va acabar d'arrodonir amb la degustació de coques i xampany.

FESTA DE L'ESCUMA!!!

15 de juliol de 2012, ja feia molta calor i tot just se celebrava la festa del Far D'Empordà, però amb la decisió de fer la FESTA DE L'ESCUMAAAAAAAAAAAAA !!!!!

Aquell matí tothom estava impacient perquè arribés la tarda. Arribada aquesta, hi havia esperant-nos:-una mini piscina per portar mini barquetes, per fer sumo, dos inflables i per acabar-ho de rematar el canó de l'escuma.

Ja eren les 5, tota la pista estava plena de mainada, tots preparats amb els biquini i la tovallola, esperant a una bona remullada d'aigua i escuma.

Quan ja ens havíem refrescat, tots ens preguntàvem: "on és l'escuma?" No podíem més, al cap d'una bona estona vam anar als encarregats de "Rutac" i els hi vam preguntar: on és l'escumaaaaaa?, ens van dir: "Mainada, tranquils que ja arribarà..."

Al final, tal i com ens van dir, va arribar. Tots estàvem esterrossats als inflables i de cop vam veure que el canó començava a treure escuma i cridàvem com bojos i ens vam començar a rebotcar per l'escuma!!! Ens ho vam passar genial! 😊

Volem agrair aquell dia als organitzadors: "Rutac", a l'Ajuntament del Far d'Empordà i a El Far Actiu.

Marina Sánchez
Xènia Vinyoles

CAIGUDA DE L'ESTAT DEL BENESTAR - DECADÈNCIA D'UNA FAMÍLIA BENESTANT

En un moment de reflexió sobre l'enfadós tema de la crisi, em vaig plantejar la qüestió de la caiguda de l'estat del benestar que la nostra societat havia assolit, i se'm va acudir comparar-ho amb la decadència d'una família benestant.

Segur que tots coneixeu algun exemple de família acomodada vinguda a menys en el transcurs de mig segle.

Imaginem-nos una família que vivia en una casa senyorial al centre de la ciutat, amb una cuinera, 2 mainaderes, 2 minyones, un xofer i un porter, per atendre les necessitats dels senyors, els cinc fills i una tia soltera. Tenien també una torre modernista a primera línia de costa, molt abans de l'arribada del turisme de masses, on feien estada durant la temporada estival. I una altra torre a la Cerdanya, totes dues amb els corresponents masovers i jardiner que en tenien cura tot l'any, perquè els senyors ho trobessin tot a punt quan decidien passar-hi uns dies o fer-hi una estada més llarga.

De mica en mica la modernització, els canvis de tendència dels mercats, i l'increment dels costos de producció de les fàbriques van reduir considerablement el capital, i van haver de tancar negocis que ja no rendien com abans, vendre's propietats per salvar els mobles, i prescindir del personal de servei que els atorgava uns privilegis i un estatus social per damunt de la resta de

ciutadans. De cop i volta no podien mantenir el ritme de benestar que havien assolit a partir de generacions d'avantpassats.

Parlem ara d'una família de classe mitjana o baixa, pagesa, obrera o de petit comerç, que va viure les penúries de la postguerra. Els pares, amb molt d'esforç, sacrifici i feinetes complementàries van aconseguir fer-se un raconet, per oferir als seus fills una vida millor. Quan aquests van poder cursar estudis o, aprofitant la bonança econòmica, van trobar feines menys feixugues i prou ben remunerades, el poder adquisitiu de la família els va permetre albirar nous horitzons: canviar a un habitatge més confortable, bons cotxes, viatges, restaurants i fins i tot comprar un apartament o una casa pels caps de setmana.

En poc temps, alguns dels privilegis que la família benestant havia tingut a títol individual, els vam assolir a nivell comunitari, oferts per l'administració estatal, autonòmica o municipal, institucions o entitats culturals: llars d'infants, transport i menjador escolar, llars d'avis, centres sociosanitaris, centres de dia, excursions i viatges de l'Immerso, activitats culturals, serveis subvencionats, centres cívics, poliesportius a quin millor, piscines municipals climatitzades, clubs esportius, centres de lleure, casals, colònies, etc.

El nostre nivell de vida va prosperar ràpidament, i ja no tan sols a nivell de serveis bàsics (educació, salut, medi ambient, alimentació), sinó també i molt en l'accés a serveis complementaris de lleure.

En comptes de mainadera familiar ara portem els nens a la llar d'infants municipal, en comptes de minyona contractem a hores una treballadora de la llar, per suplir la cuinera mengem fora de casa o passem per la botiga de plats preparats, i els fills al menjador escolar.

Aspirem a treballar cada dia menys hores i cobrar sous més alts. Tenir un fill pot suposar un mínim

de 8 mesos de permís per a la mare, i si agafa la baixa durant l'embaràs –cada vegada més habitual– pot allargar-se molt més. Ah, i el pare, a banda del permís per naixement i el de paternitat, ara també pot demanar permís per alletament del nadó. Tot això només són exemples del que tenim ara i no tenien els nostres pares.

No vull pas dir que les famílies humils no tinguin dret a progressar, tot el contrari, ens hem d'alegrar del nivell de benestar que hem assolit, i que ara és compartit per una capa molt més àmplia de població. La meva intenció és que siguem capaços de reflexionar i valorar l'esforç sostingut dels qui ho han construït, que no és gens baladí, i que ara tots hi hem de posar el coll per poder-ho mantenir, perquè no hi ha res gratuït.

Tot això, que els països amb una llarga i extensa tradició de protecció social havien aconseguit progressivament al llarg d'un segle, nosaltres hem volgut i pogut assolir-ho en una generació, aprofitant la situació d'una certa bonança econòmica. Però ens havíem malacostumat, consumint per sobre de les nostres possibilitats, el nivell assolit ha esdevingut insostenible i ara tothom s'exclama, s'autoeximeix de culpa i descarrega la responsabilitat en els altres, que és el més fàcil i còmode.

Volem que sigui la societat i l'administració qui ens proporcioni el màxim de serveis col·lectius i individuals, i li demanem responsabilitats si no es compleixen les nostres expectatives, sense pensar en el que hi hem d'aportar nosaltres. Exigim a la societat però ens tornem més individualistes i egoistes. Pensem que els nens s'han d'educar a l'escola, quan la lliçó principal l'han d'aprendre a casa. Ignorem els nostres deures, només volem tenir drets.

Potser toca que tots tornem a prendre consciència que el benestar té un preu i que l'hem de poder mantenir, amb els recursos humans i materials que tenim. Si tots tenim una mica de cura en no embrutar i mantenir net el nostre entorn, no haurem d'esmerçar tants recursos en la neteja viària. Penso en un meu nebot que diu "vosaltres potser us ho podeu permetre, però el país no s'ho pot permetre". Si vetllem per no malgastar llum, gas, aigua, etc., i tenim cura d'utilitzar només la que necessitem farem un gran pas per a la sostenibilitat d'aquest benestar que ens ha costat d'aconseguir, i que ningú no vol perdre.

No es tracta només de pagar els nostres impostos, hem de saber administrar els nostres recursos i prioritzar les necessitats.

JmCompany 2012

MOSSÈN JAUME PRATDESABA I GÜELL

Més de trenta anys al servei de la parròquia de El Far d'Empordà

Hem quedat una calorosa tarda d'estiu a la capella de l'Asil Vilallonga, on cada tarda mossèn Jaume resa el rosari cap a quarts de set de la tarda. Arriba de pressa i s'asseu al meu costat. Li dic que acaben de començar el rosari i potser molestarem però ell em contesta que no hi ha cap problema, que quan vulgui, podem començar.

Mossèn Jaume Pratdesaba va néixer a St. Quirze de Besora el 22 de febrer de l'any 1932. Fou el penúltim de sis germans de la família formada per en Jaume i la Florentina. El seu pare era l'hereu d'una casa de pagès, però per qüestions de la

vida el van desheretar i tant el pare com la mare van acabar treballant en una fàbrica de filatures. Mossèn Jaume, a l'igual que la resta de germans, va haver de posar-se a treballar des de molt petit i ja a l'edat de vuit anys guardava nou vaques al Collell. Tots els germans es distribuïren en cases de pagès llogats com a vaquers i pastors. Tot i la feina, no van descuidar els seus estudis i mossèn Jaume anava regularment a l'escola del poble. Recorda amb molta estima el vicari del poble i les activitats de caire lúdic i cultural que duia a terme a la parròquia. De ben segur el seu exemple deixà pòsit a la seva època d'infància. A l'edat de nou anys però, la família sofrí un greu sotrac; la seva mare va patir un greu accident de tren que li segà les dues cames.

Aquest fet el marcà d'una manera important.

“La seva mare va haver de ser ingressada durant una temporada llarga a l'Hospital de Vic amb les Filles de la Caritat que en tenien cura”. Mossèn Jaume, llavors un nen de nou anys, anava a veure sovint a la seva mare i un dia les monges, veient que el nen demostrava tenir aptituds envers l'església, li van preguntar si no li agradaria fer de capellà quan fos gran. La mare, en sentir la proposta, comentà que això no podria ser perquè la família no disposava de mitjans econòmics per sufragar les despeses que el seminari comportava. “Això rai! Vostè no s'ha de preocupar per res –exclamaren les monges– Si el nen vol ser capellà, nosaltres ens encarregarem de tot!”.

Un dels requisits que es demanava per poder entrar a estudiar al seminari era comptar amb tot un aixovar complet: dotze mocadors, quatre pantalons, quatre camises... a més d'haver de sufragar totes les despeses que ocasionava l'estada al seminari. Les monges van anar casa per casa a demanar el material i així va ser com a l'edat d'onze anys, mossèn Jaume va entrar a estudiar al seminari de Bellpuig, on passaria tota la seva joventut; un total de tretze anys formant-se com a futur capellà.

Era un alumne aplicat i amb vint-i-quatre anys va cantar la seva primera missa al seu poble, Sant Quirze de Besora. *“El pare ja estava malalt i no va poder venir però m'acompanyaren la meva mare i els familiars més propers. El meu germà més petit també va estudiar vuit anys al seminari però finalment no es féu capellà. Aquell dia també m'acompanyà. Fou un dia de festa major molt important per mi”.*

L'any següent i amb només vint-i-cinc, després de fer de professor al seminari tot aquell curs, el demanaren per fer de missioner a Hondures, destinat a la província on precisament Cristòfol

Colom havia desembarcat la tercera vegada que arribà a Amèrica Central. Ben aviat li atorgaren tota la província de Colón. Ell era l'únic *padre* que havia de dir missa i aplegar, com bonament podia, a una població nombrosament molt important.

"Les noies s'enamoraven de mi quan em veien

tan jove i exclamaven: ¡qué padre tan joven!"— em diu amb un punt d'orgull. *"Cada diumenge unes setanta comunitats de tot Colón es reunien per celebrar la paraula i fer l'àgape, que consistia en menjar pa i, de vegades, beure coca-cola, en*

comptes de vi. Cantàvem una melodia catalana, la del Crec en un Déu, a una gent que només parlaven en castellà. Encara ara segueixen cantant els càntics que els hi vaig ensenyar abans de l'àgape i ho fan en català".

Mossèn Jaume no s'amaga quan diu que van ser els anys més feliços de la seva vida. Era jove, tenia empena i la feina no l'espantava. Gràcies a ell, la comunitat va comprar un terreny de trenta hectàrees per cultivar palma africana perquè la gent en pogués disposar. Allà mateix va fer edificar una església. *"Vaig arribar a repartir centenars d'insígnies del Sagrat Cor que unes monges m'havien portat. La veritat és que tothom m'apreciava molt. Em sentia útil, tenia tots els dies ocupats i sempre a disposició dels més necessitats".*

L'any 1979 però, la congregació dels jesuïtes es van oferir per portar la província i mossèn Jaume va demanar de marxar. El bisbe li oferí quedar-se en una altra regió però el mossèn ho declinà. Havia estat tant bé a Colón, se sentia tant seu el lloc que no podia acceptar un trasllat a un altre lloc que no fos el retorn a casa seva. *"Vaig tenir un disgust molt gran i penso que a molta gent els va saber greu. Havien estat vint-i-dos anys molt feliços. Vaig plorar al marxar".*

De totes maneres, el mossèn em confessa i que si hagués seguit allà ara ja seria mort *"havia tingut varis episodis de paludisme que em debilitaven molt. Cada vegada eren més acusats i ara puc dir que segurament no hagués viscut molt de temps si hagués continuat allà".*

Quan va arribar altra vegada a Catalunya el van destinar al lloc més proper a casa seva, a la zona de Figueres. Anava a veure la seva mare i la família cada mes. De seguida va anar a viure a l'Asil Vilallonga i va començar a substituir al rector de Vilabertran per Setmana Santa que era el capellà de la parròquia de El Far d'Empordà.

No va passar gaire temps que li van assignar les parròquies de El Far d'Empordà i Siurana,

parròquies que encara conserva actualment, juntament amb la de les monges de Sant Josep on, cada dia, celebra la missa a les vuit del matí.

Una de les seves activitats preferides era la catequesis que

impartia a tots els nens i nenes del poble. Molta gent que ara volta la quarantena recorden les sortides i excursions amb el mossèn i el seu vell dos cavalls on s'encabien, com per art de màgia, un bon grapat de criatures fent xivarri i gresca. Durant molts anys anava a l'escola els dimarts per impartir l'assignatura de religió. *"He donat la comunió als pares dels nens que actualment fan la comunió. Són més de trenta anys de vida amb la gent de El Far. He enterrat*

i casat a molta gent. No penso que tingui a ningú agraviat. Sempre m'he sentit molt ben acollit per la gent del poble que m'han tractat com un més".

Ara els temps han canviat, la catequesi ja no es pot fer com abans, però el mossèn encara té delit i empenta per continuar amb les seves gravacions.

"M'agradaria que tothom pogués veure's en gravacions de fa trenta anys quan la majoria de gent encara no estava acostumada als vídeos".

Fa pocs anys, el mossèn va rebre un sentit homenatge per part de tot el poble. En més de trenta anys de rector molt poques vegades no han sonat les campanes de l'església de Sant Martí el diumenge.

Gràcies per la seva dedicació mossèn!

Rosa Maria Moret

FRANCISCO VIDAL VILARRASA

Tota una vida fent de pastor. De Pardines a El Far d'Empordà.

En Francisco m'espera a casa del seu fill Josep, amb l'Anna Maria, la seva jove i la Cristina, la seva néta més gran. Ben arreglat, a punt per fer la foto de l'entrevista, em diu que és una mica sord i potser hauré de cridar una mica per fer-me sentir. De tracte senzill i bonhomíós, manté una fina ironia quan relata certs moments de la seva vida i recorda episodis ja passats, tot mesurant les paraules.

En Francisco Vidal va néixer a Pardines el dia 10 de març de l'any 1925, concretament a cal Tubau del veïnat de Vilaró. Eren una família nombrosa ja que el pare, en Modesto, s'havia casat dues vegades: "La meva mare era la germana de la primera dona del pare –diu en Francisco. Amb la primera dona havien tingut en Josep i la Neus. Quan enviudà es casà amb la meva mare, l'Enriqueta, i llavors tingueren cinc fills més. Jo era el gran i la més petita morí amb pocs mesos. Érem una bona colla".

Com la majoria de la gent que vivia a muntanya, la família d'en Francisco feia de pagès. El seu pare, en Modesto, havia quedat orfe a l'edat de vuit anys. Era fill únic i els oncles se l'anaven passant d'una casa a l'altre. "Era molt espavilat –puntualitza en Francisco. Tenia molta muntanya, la casa i propietats, però ho acabà perdent gairebé tot per culpa dels parents. A l'edat de dotze anys va venir a l'Empordà, al poble de Pau, a fer de pastor fins que va anar a fer el servei militar. Quan es casà anà a viure a la seva casa pairal. Vivíem d'unes quantes vaques, l'hort, les terres i el bestiar de consum. A Pardines hi havia hagut fins a 6.000 ovelles, gairebé tothom vivia del bestiar. Tant els meus germans com jo anàvem a l'escola de Pardines".

A Pardines en Francisco hi viuria fins els vuit anys. L'any 1933, la família sencera decidí traslladar-se a l'Empordà; la padrina Neus, el matrimoni, els sis fills i les set o vuit vaques de la família. El pare comprà un mas i trenta vessanes de terra al Far d'Empordà per la quantitat de 30.000 pessetes. Instal·lats a la nova llar, referen el mas i vengueren les vaques

per comprar un ramat d'unes 120 ovelles."Només guardàrem una vaca que feia 30 litres de llet diaris! –exclama en Francisco. La mare l'anava a vendre a peu a Figueres, a la cafeteria La Criolla, just al davant de la plaça de l'Ajuntament".

En Francisco, amb boina, i els seus germans davant de cal Tubau, la casa pairal a Pardines, que es conserva actualment tal com la veiem a la fotografia.

Des que la família d'en Francisco s'establí al mas de can Gornera (com se l'anomenava abans), la casa adoptà el nom de mas Vidal. A poc a poc i treballant de valent, la família anà situant-se. Llogaven les herbes pel ramat i havien arribat a fer blat de moro fins i tot als aspres. "Llavors era diferent, potser plovia més i no feia falta regar tant com ara. La padrina, Neus Rovira, feia moltes medicines amb herbes remeieres. A Pardines tothom l'anava a buscar quan algú es trobava malament. També anava a engegar el bestiar quan convenia. Érem un total de nou persones a taula i calia que tothom treballés".

Potser per aquest motiu, tots els germans aviat es van haver d'espavilar; en Francisco a l'edat de setze anys anà de pastor a can Gelada de Santa Eulàlia durant quatre anys. També havia anat a fer jornals al mas d'en Bordes i a can Moret.

En primer terme, el matrimoni format per en Modesto i l'Enriqueta, la padrina Neus i els sis fills. En Francisco és el del mig.

El pare morí relativament jove, a l'edat de 62 anys. Amb el pas dels anys, els germans es van anar casant i marxant del mas. Ben entrada la trentena, en Francisco es casà amb la Pilar Figueras Agustí, filla de Foixà i tingueren un únic fill, en Josep.

Quan el nen tingué dos anys, en Francisco i la Pilar es traslladaren a viure al mas Vidal nou (la casa on encara viu actualment). *“Vaig comprar tres vessanes de terra i vaig començar a fer un cobert pel ramat. Al cobert li va seguir un primer pis, després una ampliació i, d'aquesta manera, vaig anar construint*

el mas actual –diu en Francisco orgullós. La veritat és que tots els calers que feia els invertia aquí. Això ha estat com un banc!”.

La mare va vendre el mas Vidal Vell i en va fer set parts, una per a ella i una per a cada germà. Va morir cap als noranta anys. En Francisco s'ha dedicat tota la vida a fer de pastor.

Quan li pregunto si el pare no es va enyorar quan va venir a viure aquí em contesta: *“El que més va trobar a faltar va ser el fet de no poder anar a la taberna perquè no n'hi havia!”* –diu tot rialler.

Ara, amb vuitanta-set anys, en Francisco encara va a vegades a Pardines *“La casa on vaig néixer encara es manté força igual, però la majoria de cases són de barcelonins que les han restaurat com a segona residència. Em queden pocs coneguts d'abans i els quatre parents viuen als masos”* –puntualiza.

Abans de marxar, li pregunto si tornaria a fer de pastor: *“Sempre n'he fet i m'ha agradat però si fos ara segurament no hi tornaria perquè hi ha massa coses...”*.

Rosa Maria Moret

NOMS, RENOMS I MALNOMS DE LES CASES D'EL FAR D'EMPORDÀ

En aquesta secció ja habitual de la revista, tornem a publicar la història d'algunes cases del poble.

Recordem que tothom que estigui interessat en fer-nos saber informació sobre la procedència del nom de la seva casa, ens ho pot fer arribar per publicar-lo en la pròxima edició.

Us donem les gràcies per endavant.

CAN PERE DE L'HOSTAL

Carrer de Baix número 5.

Habitants actuals: Dolors Grau Duran i Pere Oliva Banaset.

Cap a l'any 1936, quan en Pere tenia 10 anys, es traslladà a viure amb la seva família des de Vilanova de la Muga al poble d'El Far d'Empordà.

S'instal·laren al carrer del Centre, on la família va obrir un hostel, on s'hi venien comestibles, begudes i hi tenen una mica de bar per prendre alguna cosa i fer el vermut.

La Lola era veïna de Vilafant de la casa anomenada "Can Frai", d'aquí també el nom de Cala Lola Frai.

En Pere i la Lola es van casar l'any 1956 i després de viure quatre mesos a l'hostal amb la mare d'en Pere (el pare havia mort feia uns anys), se'n van anar a viure a la casa actual que en Pere havia comprat feia un temps. En aquell temps casar-se era un requisit indispensable per fer fora els llogaters i així justificar que volies formar una família. Ens expliquen que sense això els llogaters no tenien cap obligació de marxar de la teva pròpia casa.

Cap a l'any 1960 la mare d'en Pere va tancar l'hostal, però el record d'aquest perdura amb els anys i amb ell el nom de la casa que segueix a en Pere i la Lola i la casa del carrer de Baix passa a ser "Can Pere de l'hostal", tot i que d'hostal a la casa en qüestió no n'hi ha hagut mai. Aquí en aquesta casa va néixer el seu fill Josep, el fotògraf.

La parella recorda molt bé l'hostal amb les anades i vingudes de la gent i ens expliquen un munt de vivències d'aquells temps i també el seu actual dia a dia.

En Pere i la Lola estan ben orgullosos que els seus tres néts i tota la família, facin que la seva casa sempre estigui plena de bona i grata companyia, i a la Lola se li il·lumina la cara quan ens diu la felicitat que la fa rebre una habitual trucada que diu: "Àvia, venim a dinar!", i en Pere ens diu somrient: "A casa sembla un Hostal!"

Can Pere de l'hostal a finals del segle XIX, pertany a l'àlbum Rubaudonadeu

CAL SARGET

Veïnat de l'Oliva,2.

A Cal Sarget, el primer mas que trobem després de sortir de l'Oliva, avui hi viuen dues famílies: l'avi Berto i l'àvia Carme al pis de dalt; i a baix, el seu gendre Ferran amb la filla petita Laura i els néts, l'Emma i l'Oleguer. Abans d'ells hi han viscut un parell de generacions més.

Els primers van ser en Josep Casanovas i Casellas i la Rosa Salacruch i Brugués (els avis d'en Berto). Aquest Josep Casanovas va fer construir el mas Sarget l'any 1935. Si ens hi fixem, Cal Sarget, juntament amb cinc o sis masos més del poble, resulten molt semblants. Això segurament és perquè van ser construïts pel mateix paleta. De totes maneres, amb els anys han anat perdent les semblances, ja que qui més qui menys, ha anat fent modificacions o ampliacions de l'habitatge i les estructures també han anat canviant. D'aquesta manera, actualment la imatge de cada mas presenta unes característiques pròpies.

La família d'en Josep i la Rosa va ser molt nombrosa. Van tenir set fills, que a mesura que es van anar fent grans van anar marxant a diverses poblacions per motius variats, i és així com l'Albert Casanovas Salacruch, en "Berto", va seguir amb l'ofici de pagesia dels avis i és d'aquesta manera que va resultar ser l'hereu de Cal Sarget.

En Josep Casanovas, l'avi d'en Berto, era fill del mas de Cal Sarget de Peralada i és d'allà on s'agafa el nom del mas. Al mas de Cal Sarget de Peralada actualment encara hi viuen els parents i com a curiositat, cal dir que hi viu també un altre Albert Casanovas, conegut també com a "Berto", que actualment té 92 anys. El seu besavi portava de segon cognom Sarget i tothom a Peralada el coneixia per aquest motiu. D'aquí ve el nom de Cal Sarget de Peralada i anys més tard, en Josep, que no va deixar de ser mai el nen de Cal Sarget (de Peralada), va propiciar que el mas on vivien ells també fos Cal Sarget, però al Far d'Empordà.

L'avi Berto ara ja està jubilat, però encara dedica temps a la seva gran passió, que és fer de pagès. Cada any ens diu que serà l'últim, però quan arriba el moment no se'n pot estar i treballa els seus camps i el seu hort –aquest darrer amb l'ajuda de la Carme–. Aquest any està especialment orgullós perquè a l'estiu els seus camps de gira-sols han deixat bocabadats a més d'un. Potser és per això que no m'he pogut estar de parlar-ne i d'ensenyar-vos una foto. Sé que el farà feliç recordar-ho i saber que jo tampoc me n'he oblidat. És com una mena d'homenatge a tota una vida dedicada a la pagesia, que requereix molt d'esforç i dedicació però que sempre té una recompensa. En aquest cas, una foto que en dóna testimoni.

Laura Casanovas

EL MAS DE LA GRUTA

Habitants actuals: Salvador Company Juliol, Teresa Coll Pey, Maria Company Coll, Xavi Franco Puigdevall, Quirze Franco Company i Martí Franco Company.

A les escriptures més antigues que tenim hi consta el nom del mas en francès: maison de la Grutée. El fet de dir-se Gruta és perquè hi ha una cova al pou que abans connectava amb la casa. També es diu que durant la Guerra Civil s'amagava gent en aquest espai. En un llibre que va publicar el senyor mestre de Siurana hi ha un plànol on aquí, concretament, ho anomena mas del Retrob, no sabem si la raó és perquè és en un encreuament de camins. En un altre temps se'n va dir Hostal de la Bruta, perquè es dedicaven a aquesta tasca, hostalers. I se'n deia Bruta perquè la mestressa no era gaire neta. El motiu de ser un hostal era perquè la casa estava situada just al costat del camí principal d'anar de Figueres a la Bisbal.

El 1946 Pere Company Giró comprà el mas de la Gruta a la viuda del senyor Colls, veterinari de Figueres. Anys abans succeïren una sèrie de fets que van conduir a la venda:

El masover del mas de la Gruta i el masover del mas Petit (que eren del mateix propietari) van tenir una discussió al despatx del senyor Colls, diuen que amb la intenció de posar-hi pau el senyor va treure la pistola del calaix per disparar enlaire, però la realitat és que va matar el fill del masover de la Gruta –s'ha de conèixer el moment històric i social que es vivia–. Tot seguit va arribar la revolta de 1936 i un dia qualsevol, el senyor Colls va arribar a la Gruta i el masover el va matar amb un tret. Per aquesta raó, la vídua va posar el mas a la venda. L'avi Pere el va comprar –120 vessanes de terra i la casa, sense llum–. Però els masovers, que eren una altra família, no volien marxar del mas. I per això van tenir un plet que va tardar quatre anys a resoldre's a favor dels avis. El dia que van prendre possessió del mas va ser a la força ajudats per la guàrdia civil. Van trobar la casa molt destrossada, els camps molt erms i molta feina per fer.

L'avi Pere i l'àvia Paulina venien de Pujals dels Cavallers i tenien quatre fills: la Roser, l'Assumpció, la Fina i en Salvador. A la Gruta en van néixer dos més: la Montse i en Josep Maria. L'avi Pere era molt treballador i va fer progressar molt bé la finca. Va ser molt decidit i l'any 1954 va ser dels primers pagesos que va comprar tractor. Tenien vaques i des de 1968 ramat d'ovelles.

Després de molt temps de reunions amb els veïns van poder posar la llum elèctrica, el 1969 la van inaugurar. Pel mas de la Gruta va ser un gran progrés.

L'any 1972 en Salvador es va casar amb la Teresa i van continuar la feina del mas. Van tenir tres fills: l'Anna, en Jordi i la Maria. El 1974 van transformar la finca en regadiu coincidint amb la construcció del cinturó de ronda de Figueres (N-II) que va partir la finca per la meitat. Aquest esdeveniment va portar a haver d'aguantar tota la vida més els inconvenients que suposa tenir una carretera tan a prop, sobretot el soroll, la contaminació i la barrera visual que fa que des dels camps no es pugui veure la casa ni des de la casa es puguin veure els camps.

El 1984 va començar la feina d'embocar ànecs per fetge gras perquè va sorgir l'empresa Collverd al municipi. Era una activitat totalment nova al país, l'origen era francès, i es valorava molt el producte. Aquesta ocupació va ajudar molt a l'economia familiar. El 2006 van plegar aquesta activitat.

Van continuar amb el ramat i els camps. El pare sempre ha tingut molta afició a fer cultiu de blat de moro. Regar i fer produir és la seva il·lusió.

Actualment en Salvador és jubilat, tot i que treballa com sempre i a més a més amb 8 néts que el fan distreure i divertir. A la mare també li donen alegries però molta feina. Tot i això els agrada molt anar d'excursió i a ballar.

Maria Company

UNS OCELLAIRES A EL FAR.

Des del juny del 1991 que vivim a El Far. L'Àngels i jo recordem perfectament el trasllat des de Figueres i la nostra instal·lació. L'Oriol no. El nostre fill, que porta nom d'ocell, ja ho veieu, hi va arribar amb vuit mesos.

Recordo com la tarda del primer dia, envoltat de caixes plenes de llibres (molts d'ells sobre ocells) vaig atendre la visita de tres joveníssims viatgers, en Ponç, l'Aleix i en Toni, que marxaven cap a Escòcia i em demanaven informació sobre els millors llocs on anar a observar aus per aquelles terres on alguns homes encara van amb faldilles i moltes persones tornant ben mudats de la feina s'aturen a l'aguait ("hide" en diuen ells) més proper a casa seva, treuen els binocles de la bossa o el maletí i passen una estona observant els ocells que aquell dia han vingut a acostar-los l'encant de la vida.

Això són per nosaltres els ocells, missatgers d'entusiasme vital. On hi ha aus hi ha vida. Són uns magnífics indicadors del nivells de conservació del territori i a la vegada la més freqüent porta d'entrada per a que els humans veiem i valorem la natura que ens envolta d'una manera molt més transcendent.

Quan som petits, qualsevol formigueta, flor o pedra ens crida l'atenció. Segons anem creixent els nostres ulls s'allunyen del terra i la nostra ment s'allunya de la Terra. Alguns mantenen el lligam amb la natura, però molts ho van arraconant com una peça del passat ja innecessària. Les aus són un bon camí per a que els menuts no trenquin aquest lligam i els més grans el reprenem.

El Far d'Empordà és un magnífic observatori del paisatge empordanès. Al mig de la plana, prop de les giragoneses que el guadianesc Manol hi dibuixa, el nostre poble s'aixeca en un turonet. Això el converteix en un lloc privilegiat també per a l'observació d'ocells. Mireu, ara us confessaré una intimitat. Moltes nits d'estiu les dormo al terrat de casa. Doncs heu de saber que a trenc d'alba quan el silenci encara és total, sense aixecar-

me de la flassada puc arribar a identificar, entre els que observo a ull nu sense binocles i els que reconec pels seus cants, més de quinze espècies diferents; i això sense sortir del "llit"!

Si durant les nostres anades i vingudes pels voltants del poble estem atents, veurem com la natura hi és ben present i els ocells ens regalen la vista amb la seva presència. Al llarg de l'any molts d'ells van variant. Mentre escric aquestes línies a finals de juliol sento els abellerols que d'aquí un mes i mig ens marxaran i no tornaran fins la primavera vinent, com també ho faran les orenetes, els falciots, i altres ocells que a la tardor ens van dient "fins aviat" mentre constatem que els dies s'escurcen i entristeixen.

La migració és tot un espectacle al nostre poble i els seus voltants, sobretot a la primavera quan les aus han de superar l'Albera i molts cops la tramuntana els alenteix el viatge. És fàcil veure com el milans, les cigonyes, les arpelles i tants d'altres fan camí de nou cap el nord tot portant de nou el missatge de vida renovada.

A l'hivern els aligots es reparteixen entre ells els pals de la llum per usar-los com a perxa i encaçar els ratolins i algun conill si no vigila, mentre al cel veiem com el xoriguer fa l'aleta al mig del cel blau

tot buscant atentament una mica de teca. Les fredelugues corren pels camps amb el seu tocat presumit i als vespres milers d'estornells van a joc tot fent fugaços dibuixos dalinians. Els mussols no tenen vergonya i abans que es faci fosc treuen el nas.

I torna la primavera. El xot ens saluda cada nit amb el seu xiulet curt i el rossinyol no para de refilar tota la nit vora el canyer. Que dolç que és el seu cant i que pesat pot ser si hem decidit passar la nit amb la tenda plantada vora l'arbust on hi fa niu.

La guatlla amb el seu "blat segat" ens fa saber que un altre any ha passat i que la vida a la natura continua ferma i al nostre abast sempre que la respectem i estiguem amatents als missatges que ens fa arribar.

Trobareu aquí al costat el llistat d'ocells que al llarg d'aquests anys hem anat fent amb les aus que hem identificat sense sortir de casa. Només des de la finestra o des del terrat hem pogut veure o escoltar algun cop o cada dia totes aquestes espècies. Imagineu com de privilegiats som els elfarencs. Només hem de posar-hi una mica d'atenció i els ocells vindran a fer-nos companyia i endolcir-nos l'existència.

Ah! Som els que des de fa uns mesos tenim una cigonya al teulat de casa que no es mou en tot el dia. Els de cal ferrer vell, vaja. Ja us ho imaginàveu, suposo.

Joan Morales

ESPÈCIE	CATALÀ	DENOMINACIÓ EMPORDANESA
Anser anser	Oca vulgar	
Anas platyrhynchos	Ànec coll verd	
Anas sterpera	Ànec grisset	
Anas crecca	Xarxet comú	
Corurnix coturnix	Guatlla*	Gotlla
Phalacrocorax carbo	Corb marí gros	
Nycticorax nycticorax	Martinet de nit	
Bubulcus ibis	Esplugabous	
Egretta garzetta	Martinet comú	
Ardea cinerea	Bernat pescaire	
Ardea purpurea	Agró roig	
Ciconia ciconia	Cigonya blanca	Ganta
Circaetus gallicus	Àguila marcenca	
Aquila pennata	Àguila calçada	
Milvis migrans	Milà negre	
Milvus milvus	Milà reial	
Circus aeruginosus	Arpella vulgar	
Circus cyaneus	Arpella pàl·lida	
Buteo buteo	Aligot comú	
Pernis apivorus	Aligot vesper	
Elanus caeruleus	Esparver d'espallles negres	
Falco tinnunculus	Xoriguer comú	
Falco naumanni	Xoriguer petit	
Falco eleonora	Falcó de la reina	
Falco subbuteo	Falcó mostatxut	
Grus grus	Grua	
Burhinus oedicephalus	Torlit	
Vanellus vanellus	Fredaluga	
Numenius arquata	Becut	
Croicocephalus ridibundus	Gavina vulgar	
Larus michaellis	Gavià de pota groga	
Columba livia	Colom roquer / domèstic	
Columba palombus	Tudó	
Streptopelia decaocto	Tórtora turca	
Tyto alba	Óliba	
Athene noctua	Mussol comú	
Otus scops	Xot	
Caprimulgus europaeus	Enganyapastors	
Apus apus	Falciot negre	

ESPÈCIE	CATALÀ	DENOMINACIÓ EMPORDANESA
<i>Apus pallidus</i>	Falciot pà·lid	
<i>Apus melba</i>	Ballester	
<i>Upupa epops</i>	Puput	
<i>Merops apiaster</i>	Abellarols	
<i>Galerida cristata</i>	Cogullada	
<i>Hirundo rustica</i>	Oreneta vulgar	
<i>Delichon urbicum</i>	Oreneta cuablanca	
<i>Anthus pratensis</i>	Titella	
<i>Motacilla alba</i>	Cuereta blanca	
<i>Erithachus rubeculla</i>	Pit roig	
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	
<i>Phoenichurus ochruros</i>	Cotxa fumada	
<i>Saxicola torquata</i>	Bitxac	
<i>Turdus philomelos</i>	Tord comú	
<i>Sylvia atricapilla</i>	Tallarol de casquet	
<i>Sylvia melanocephala</i>	Tallarol capnegre	
<i>Phylloscopus collybita</i>	Mosquiter comú	
<i>Parus major</i>	Mallarenga carbonera	
<i>Cyanistes caeruleus</i>	Mallarenga blava	
<i>Pica pica</i>	Garsa	
<i>Corvus monedula</i>	Gralla	Caua
<i>Corvus corone</i>	Cornella negra	
<i>Corvus corax</i>	Corb marí gros	
<i>Sturnus vulgaris</i>	Estornell vulgar	
<i>Passer domesticus</i>	Pardal comú	
<i>Fringilla coelebs</i>	Pinsà	
<i>Carduelis cannabina</i>	Passarell comú	
<i>Carduelis carduelis</i>	Cadarnera	Cardina
<i>Carduelis chloris</i>	Verdum	
<i>Serinus serinus</i>	Gafarró	
<i>Emberiza calandra</i>	Cruixidell	

UN PAÍS ANOMENAT MYANMAR

Probablement la majoria de nosaltres no hem sentit a parlar mai de Myanmar. No sabríem si buscar aquest país en el continent africà, americà, asiàtic o oceànic. Tanmateix, això no es deuria a la nostra ignorància, sinó a raons polítiques que se'ns escapen.

Myanmar és el nom que rep Birmània des de 1989. Sembla ben estrany que avui en dia, 23 anys després, encara ningú no utilitzi aquest nom i que el que prevalgui sigui "Birmània". Segons la versió oficial, la justificació del canvi de nom

anglesos, fet que no és un record agradable per tothom.

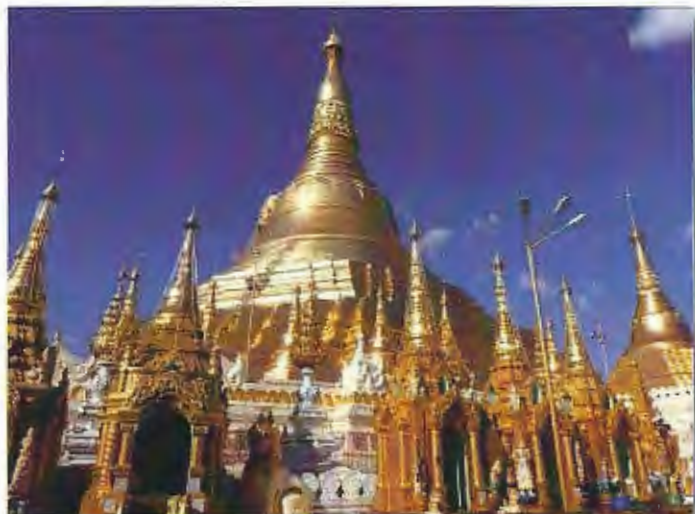
Oposant-se a l'elecció del topònim "Myanmar" hi tenim els que veuen en el canvi de nom l'establiment d'un país governat per una junta militar i, per tant, l'acceptació per part de qui utilitzi aquesta nova designació d'un govern militar que s'inicià l'any 1988 i que ha implicat la pèrdua de democràcia i llibertat.

Sigui com sigui i deixant de banda especulacions polítiques, l'ONU reconeix Myanmar com el nom actual de l'antiga Birmània, però molts mitjans de comunicació continuen utilitzant el topònim Birmània per referir-se al país. I si bé sembla exagerat dedicar tantes reflexions i explicacions a un simple nom, crec que aquest sol fet ja ens il·lustra la realitat política complexa d'aquest país.

es deu al fet que a Myanmar no hi ha una sola ètnia, sinó que la realitat ètnica del país és plural. El més nombrós d'aquests grups es diu bamar. És important saber que la "r" final no es pronuncia en llengua birmana, per tant, es llegeix "bama". Quan els anglesos colonitzaren Birmània, van sentir que la gent d'allà els deia que eren "bama", i van decidir anomenar el país "Burma", que en anglès es pronuncia gairebé de la mateixa manera que "bama". Però els bamar o birmans no són els únics pobladors del país i, per tant, no engloben tots els grups ètnics que conformen la realitat del territori. Per tal d'eliminar tota possible discriminació, el govern va decidir modificar el nom del país, o si més no aquest és l'argument que va utilitzar per justificar-ne el canvi. A més, Birmània continua essent el nom que li van donar els colonitzadors

Potser l'única cosa que coneixem de Myanmar és el nom d'Aung San Suu Kyi, líder política que ha estat sota arrest domiciliari fins fa ben poc. Si hem estat atents a les notícies, sabem que fa uns mesos es van celebrar eleccions on la Lliga Nacional per la Democràcia (LND), el partit d'Aung San Suu Kyi, va obtenir una victòria aclaparadora, fet que ha permès a la seva líder entrar al Parlament. De totes maneres, no tot és tan positiu com sembla, ja que rere una realitat de poder militar sempre hi ha estratègies disfressades.

Aung San Suu Kyi és la filla d'Aung San, el cap militar que és l'ídol de tota la població de Myanmar pel fet d'haver preparat el terreny cap a la independència del país, que fou governat pels anglesos fins al 1948. Però Aung San morí jove, i sense poder veure el seu desig fer-se realitat. Tot i ser militar, Aung San tenia planejat desmilitaritzar el país un cop obtinguda la independència per tal d'obrir la via democràtica a la població, cosa que alguns militars, òbviament, no veien amb bons ulls. També havia iniciat converses amb les diferents ètnies del país per tal d'aconseguir la unanimitat davant dels anglesos. Però el 19 de juliol de 1947, mig any abans d'aconseguir la independència, mentre Aung San estava reunit amb els seus col·laboradors planificant el futur del seu país, va tenir lloc un atemptat que va acabar amb la vida de tots ells, especialment d'Aung San, que va rebre 19 impactes de bala. És evident que es volien assegurar que quedava mort i ben mort. De totes maneres, Aung San és encara avui l'heroi nacional dels pobles de Myanmar, i el 19

de juliol és una data important en la memòria del país. Encara no fa gaires anys era dia de dol nacional i es deixava que la gent es dirigís a la seva residència per retre-li homenatge. Avui en dia ja no és possible, a causa de l'associació d'Aung San amb la gran rival actual de la junta militar, la seva filla Aung San Suu Kyi.

Essent conscients del que va significar el general Aung San pel país, no és d'estranyar que el poble vegi des de fa uns anys la filla del seu heroi com la seva nova heroïna, la que els rescatarà de les mans de la junta militar.

L'any 1988 Aung San Suu Kyi torna al país per tal de cuidar la seva mare i es troba amb un país en revolta, on els estudiants i part de la població es manifesten contra certes mesures aplicades pel govern militar, manifestacions que acaben amb morts i una gran quantitat de ferits. Per aquesta raó, els activistes polítics decideixen anar a buscar Aung San Suu Kyi per demanar-li ajuda. És així com l'any 1990 la LND, amb Aung San Suu Kyi com a líder, es presentà a les eleccions generals del país i obtingué una victòria aclaparadora. Des d'aquell moment, el govern militar va impedir que Aung San Suu Kyi assumís el poder i l'obligà a l'arrest domiciliari. La gran característica de la líder de la LND és la seva fermesa d'idees i el seu activisme pacífic (influències de les seves lectures sobre Gandhi o Martin Luther King). I el seu objectiu és molt clar: aconseguir la democràcia per al seu país de manera pacífica, fet pel qual ha aconseguit robar els cors de la majoria de ciutadans del país i omplir-los d'esperança d'un

futur millor. Conseqüentment, l'any 1991 se li concedí el premi Nobel de la Pau, que no va poder anar a recollir pel fet d'estar sota arrest domiciliari.

Aung San Suu Kyi no va poder tornar a sortir de Myanmar fins fa pocs mesos. Només fa un parell d'anys que li aixecaren l'arrest domiciliari, però no contemplava l'opció de sortir del país perquè sabia molt bé que si sortia no la tornarien a deixar entrar mai més. Tanmateix, sembla ser que amb el procés d'"obertura" del país s'estan fent passos per tal de suavitzar la situació, i fa poc Aung San Suu Kyi va decidir viatjar fora del país per primer cop en els últims 20 anys.

Abans de les eleccions de 1990, Aung San Suu Kyi vivia a Anglaterra, concretament a Oxford, on estava casada amb un anglès amb qui tenia dos fills. No s'havia plantejat entrar en el món de la política, però les circumstàncies l'hi feren entrar. No es podia imaginar que la seva vida canviaria completament, però en cap moment no va fer marxa enrere. Tant és així que l'any 1999 el seu marit morí a Anglaterra i Aung San Suu Kyi no el pogué veure per última vegada. Segons la junta se li donà l'opció de sortir del país, però Aung San Suu Kyi sabia que hauria estat una sortida sense retorn possible. La junta negà el visat d'entrada a Myanmar al seu marit, per la qual cosa fou impossible que la parella es pogués acomiadar.

Els militars també modificaren la constitució amb una clàusula que exclou qualsevol ciutadà de poder ser escollit president del país estant casat amb

un estranger, clàusula que es féu clarament per evitar que Aung San Suu Kyi pogués ser escollida governant del país. Tanmateix, a les eleccions que tingueren lloc aquest any, la LND guanyà àmpliament i aquesta victòria ha permès que la seva líder hagi pogut entrar al Parlament. Què podrà fer ella sola, en minoria al Parlament ja que la resta d'integrants són majoritàriament militars?, s'ha de veure, però no és gaire esperançador. De totes maneres, la junta ha aconseguit el seu objectiu: fer callar la població havent acceptat que la seva ídol entri en el terreny polític oficial. Una estratègia, sens dubte, molt intel·ligent. Mentrestant, els uniformats continuaran fent i desfent, i sense que ningú els pugui retreure el més mínim. Saben bé prou que carregar-se Aung San Suu Kyi seria crear una màrtir i, per tant, donar motius a la població per revoltar-se i atacar el govern. I això no els interessa ni de cara endins, ni de cara enfora, amb la comunitat internacional atenta a cadascun dels seus moviments.

I, de moment, la població continua vivint com pot, amb uns sous baixíssims i en un país on regna la corrupció, on estar ingressat en un hospital no és cap garantia de rebre un tractament adequat, a no ser que es doni una propina quantiosa al metge, on és pràcticament impossible adquirir un habitatge, i on el quilo d'arròs és més car que a casa nostra, tot i ser un dels grans països productors d'aquest gra. A més a més, recórrer a empreses privades acaba afavorint una vegada més el govern militar, ja que les grans riqueses són a mans dels oficials,

que les inverteixen creant grans hotels-resorts, centres comercials i companyies aèries. I el més llastimós és que recentment aquests grans “empresaris” han decidit augmentar els preus dels hotels i altres infraestructures turístiques, fet que ha generat cancel·lacions de reserves de visitants d’arreu del món i, per tant, una baixada en picat del turisme, que només fa que empitjorar la situació del país. Aquesta estratègia pretén atraure les grans fortunes del món amb poder adquisitiu suficient per pagar els nous preus turístics elevadíssims. I, com sempre, els que hi surten perdent més són la gent del poble, que gràcies al turisme de nivell econòmic mig que hi anava fins ara podien guanyar-se alguns cèntims extres venent *souvenirs*, fent de guies, de conductors, de portadors de maletes o d’ajudants.

Esperem pel bé de tots ells que, veient el país buit de turistes, es faci un pas enrere i que aquest fet els permeti seguir guanyant-se la vida de manera honrada tal com han fet fins ara. Perquè tenen un país meravellós, on no els faltaria de res si els recursos estiguessin ben gestionats i no hi regnés la corrupció, i es mereixen poder viure en condicions a casa seva.

Sílvia Company Salip

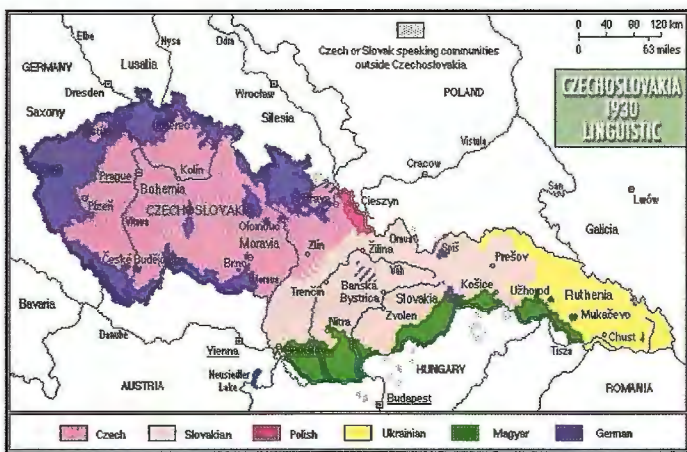

UN DIVORCI EXEMPLAR

1 de gener de 1993 el món donava la benvinguda a dos nous països –la República Txeca i Eslovàquia–. Aquest dia acabaven els quasi 74 anys de convivència de les dues nacions en un mateix estat. Un camí que havia començat el 28 d'octubre del 1918 després de la desintegració de l'Imperi Austrohongarès i els conseqüents tractats de pau.

Des de la seva fundació, Txecoslovàquia va passar per moments de glòria però també per moltes penes. Entre les guerres, durant els anys 30, el país pertanyia al grup selecte d'economies més desenvolupades del món. Els productes que s'hi fabricaven, eren coneguts arreu. Maquinària pesada, avions, cotxes, locomotores, cervesa, calçat, tractors, armes, tèxtil,... Marques com Škoda, Pilsner Urquell, Avia, Laurin & Klement, ČKD, Baťa, Zetor, tots eren líders europeus i mundials en els seus sectors. Les exportacions feien 30% del PIB i a través del port d'Hamburg s'arribava a tot el món. El PIB arribava a créixer 10-12% cada any...

Era un país plurinacional, on conviuen Txecs, Eslovacs, Alemanys, Hongaresos, Rusins (Ucraïnesos ètnics), Polonesos, Jueus, etc.

Aquesta barreja de nacionalitats portava, de tant en tant, friccions nacionalistes, fins i tot petits conflictes armats. Però el país va aguantar unit fins al 1938 quan Alemanya feixista va annexionar la regió dels Sudets, de majoria alemanya. El

país es va desintegrar en 3 parts. La part més occidental era el Protectorat de Bohèmia i Moràvia (Protektorát Čechy a Morava), integrat dins del Tercer Reich amb un règim especial de tipus colonial. Aquest protectorat i els Sudets ocupaven en conjunt el territori actual de la República Txeca. La part central es va convertir en el Estat Eslovac (Slovenský Štát), formalment independent però aliat dels nazis amb un govern titella. I el sud de l'actual Eslovàquia, de majoria hongaresa, i la Ucraïna Subcarpàtica, més a l'est i de població ucraïnesa, va passar a Hongria. Una petita zona al voltant de la vila de Český Těšín, a la Silèsia txeca, on hi havia una minoria polonesa, va passar a Polònia.

Després de la Segona Guerra Mundial, Txecoslovàquia recupera la seva independència i comença a recuperar-se de les greus pèrdues materials i humanes causades per la guerra. A principis de l'any 1948, després d'un cop d'estat liderat pel Partit Comunista, comença l'etapa més fosca i més decadent de la història de Txecoslovàquia. Les neteges ideològiques i els judicis polítics instigats sota la batuta de Moscou, i dutes a terme durant els anys 50, porten milers de demòcrates a la presó i centenars d'altres directament a la forca... Les empreses privades van se nacionalitzades i els pagesos van ser obligats a entrar en cooperatives i donar els seus camps a l'ús comú. Els que s'oposaven serien empresonats.

I quan el règim comunista començava a suavitzar-se, volent reformar-se en un "socialisme amb

rostre humà”, durant la coneguda Primavera de Praga, va arribar, a l'agost de 1968, i a raó d'una carta d'invitació enviada a Moscou per l'ala més conservadora del Partit Comunista, la invasió de tropes soviètiques acompanyades pels exèrcits d'Alemanya de l'Est, Polònia, Hongria i Bulgària. Aquesta agressió per part de països “amics”, presentada com “ajuda internacional de germans”, va ofegar qualsevol intent d'obertura del país cap a l'exterior i el procés de democratització de la societat va ser substituït per un règim comunista encara més dur. Moltes persones van emigrar a l'Oest i centenars morien en l'intent de creuar el Teló d'acer. Durant els següents més de 20 anys el país estaria ocupat per més de 150.000 soldats soviètics repartits per tot el país. El 1969 el país es convertia en una federació de 2 països nacionals –República Socialista Txeca i República Socialista Eslovaca–, mantenint el nom del país federal República Socialista de Txecoslovàquia. No obstant, els països nacionals no tenien competències sobre la política exterior, l'exèrcit ni la moneda. La Constitució de Txecoslovàquia no permetia majories parlamentàries d'un estat sobre l'altre llavors sempre s'havien de cercar consensos. Un 10% de diputats elegits en un dels dos països podia vetar qualsevol decisió del Parlament.

A finals dels anys 80 la situació política i econòmica ja era insostenible, el poble demanava un canvi cada vegada més fort i l'any 1989, el 17 de Novembre, una manifestació estudiantil es

Václav Havel, primer i últim president de Txecoslovàquia democràtica

convertia en una gran protesta contra el règim. Una reacció desproporcionada de la policia, que actuava amb el total vistiplau dels governants, deixava molta gent ferida i va desencadenar una revolució pacífica anomenada “Revolució de vellut”. El govern i el president del país dimitia i el 29.12.1989 el parlament comunista proclamava unànimement a Václav Havel, un dels principals opositors, president d'una Txecoslovàquia lliure. El juny de 1990 es convoquen les primeres eleccions democràtiques lliures de Txecoslovàquia, ratificant en Vaclav Havel, d'origen txec, com a president i escollint Marian Calfa, d'origen eslovac, com a primer ministre del govern. Entre 1991 i 1992 es va anar establint progressivament el capitalisme com a sistema econòmic.

Els resultats del juny de 1992 ja feien preveure que els canvis no s'havien acabat. S'havien celebrat eleccions legislatives per elegir els membres de l'Assemblea Federal de Txecoslovàquia, del Consell Nacional Txec i del Consell Nacional Eslovac. A l'estat federat de Txèquia va guanyar el Partit Cívic Democràtic de Václav Klaus (escissió del Fòrum Cívic, que va ser derrotat), el qual es va convertir en el cap del govern txec. En canvi a l'estat federat d'Eslovàquia va guanyar el Moviment per una Eslovàquia Democràtica encapçalat per Vladimir Mečiar. L'Assemblea Federal va quedar paralitzada el 3 de juliol de 1992 quan els representants eslovacs es van negar a votar el president de la República Federal (càrrec al qual es tornava a presentar Vaclav Havel com a únic candidat) evidenciant la voluntat eslovaca de renegociar el pacte entre les dues nacions, tot seguit començaren les negociacions entre Klaus i Mečiar.

El 17 de juliol el Consell Nacional Eslovac acabat d'escollir proclama la Declaració d'Independència de la Nació Eslovaca. El dia 20 Havel acaba dimitint de la presidència perquè es negava a supervisar les negociacions de la separació de Txecoslovàquia, a la qual ell s'oposava. Vista la determinació de la part eslovaca, Klaus i Mečiar començaven a negociar la separació de les dues

nacions en dos estats independents. Després de setmanes de negociacions, es va pactar una separació a partir del 1.1.1993. Es van dividir els immobles que pertanyien a l'estat, segons el lloc on es trobaven o segons el domicili de l'entitat que el gestionava. Les propietats mòbils, dintre i fora del país, es van dividir segons la població de cada país, 2:1. Com exemple pot servir la separació dels Ferrocarrils de Txecoslovàquia, les vies es van dividir segons el seu emplaçament i els vagons i les locomotores 2:1, segons la població.

En desembre de 1992, quan just quedaven 2 setmanes per la separació, el parlament txec aprovava la nova Constitució i els símbols de l'estat (bandera del país, bandera del president, escut, himne nacional). Entre el 4 i 7 de febrer de 1993 es dividia la moneda i el divorci formal arribava al seu fi. Els dos països ja disposaven de totes les eines

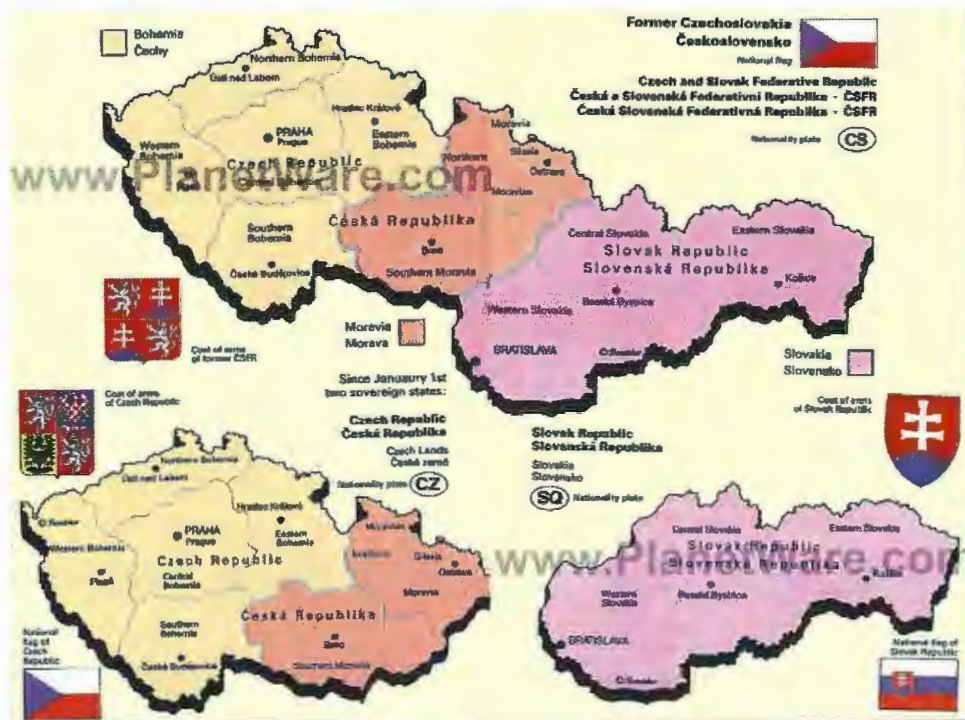
pel seu funcionament. S'han establert controls fronterers ja que Txecoslovàquia no formava part ni de la UE ni dels espai Schengen.

Segons les enquestes fetes a finals del 1992, la majoria de la població dels dos països s'oposava a la separació, però en el mateix moment les aspiracions de les dues parts, i sobre tot els resultats de les eleccions de 1992, no deixaven cap mena de dubte que continuació d'un estat comú era una utopia insostenible i que cap compromís ja no era possible. L'idea d'un estat comú, per part d'Eslovàquia i dels seus habitants, era molt idealista. Volien aprofitar-se de les avantatges que els proporcionava un estat més gran i fort (Txèquia) però volien prendre totes les decisions per ells mateixos sense tenir en compte el govern federal que portaria tota la responsabilitat. No obstant, una altre enquesta feta a 10 anys de la separació, l'any 2002, demostrava que més del 60% de la població seguia contraria a la separació i que només el 22% hi estaven a favor. Encara que es podria pensar que la separació es va fer contra l'opinió pública, els propers anys demostrarien que s'havia pres una decisió correcta, l'única possible, i que les relacions entre les dues nacions van anar millorant. Cada país va poder triar el seu camí i ser l'únic responsable del seu futur. Encara

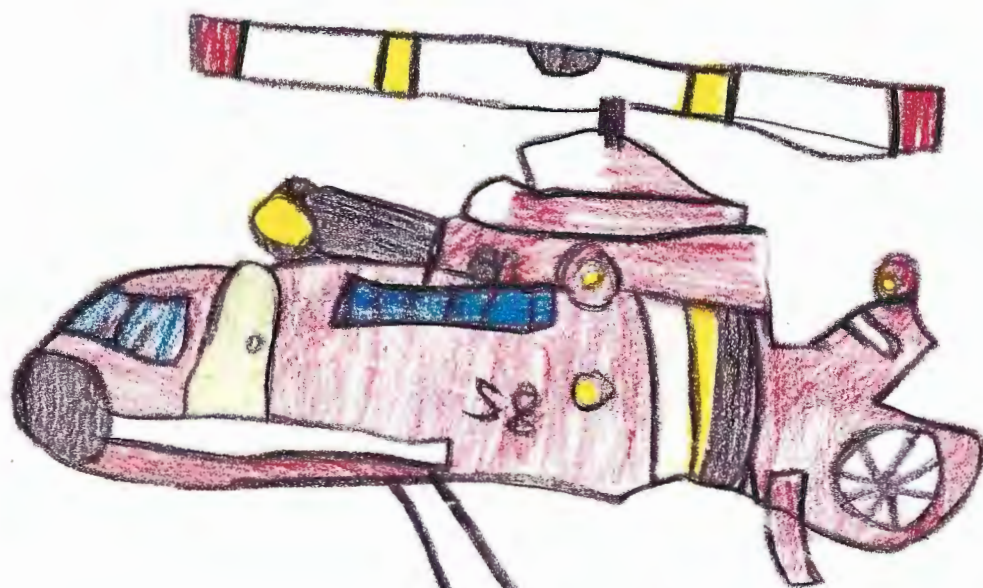
que la relació entre Catalunya i Espanya és diferent, en molts aspectes, del que hi havia a Txecoslovàquia a principis dels anys 90, el divorci exemplar pel que va passar el meu país d'origen tan de bo serveixi com un exemple del camí pel que pot passar el meu país d'acolliment. I que el món pugui aviat donar la benvinguda a un altre país nou.

Fons: Mapes i imatges
Wikipedia, www.planetware.com

Radek Pavelec

Foc a l'Empordà

Va començar a
cremar més de la
i muntanyes de
Feia una forta

i per això va
ràpid.

Rostint i cremant tot el que
trobesca.

El portús va
meitat dels camps
l'Empordà.
tramuntana
avencanar tan

Eudald Caldas

UN MAL RECORD

Aquest estiu es va produir un fet devastador a la nostra comarca. A la nostra terra. Aquesta terra que tots els empordanesos estimem i apreciem incondicionalment. Estic segur que ningú ho ha oblidat i que de tant en tant les imatges de les flamarades desbocades passejant-se per l'Empordà i destrossant tot el que van poder, apareixen a les nostres ments en forma de record. O millor dit, en forma de malson. Sens dubte, aquest va ser l'incendi més important a les comarques gironines dels últims anys. I és que alguns dels efectes devastadors que va provocar van ser quatre víctimes mortals, més de 13.000 hectàrees afectades, construccions destruïdes, centenars de persones fora dels seus domicilis, conductors atrapats a les carreteres, desenes d'animals morts, etc. Tant és així que la seva repercussió mediàtica va ser espectacular. I és que si ens fixem només en les xarxes socials, a banda dels mitjans de comunicació del país, "Alt Empordà" es va convertir en un dels temes més comentats a nivell mundial a Twitter, mentre que a nivell nacional la meitat dels "trending tòpics"

aquell dilluns 22 de juliol van fer referència als incendis de l'Empordà: #focemporda, Alt Empordà, Jonquera, Portbou i Ap-7.

Més enllà de l'elevada sequera de la zona i després la forta tramuntana que hi bufava, que van influir i ajudar a l'expansió dels focs –hem de recordar que en van existir dos–, mereixen especial atenció les suposades imprudències que van originar-lo, segons les investigacions realitzades, concretament el llançament de dues burilles al marge de la carretera.

Bé, sembla estrany que malgrat les constants advertències de les institucions any rere any, tots haguem de patir les conseqüències de la temeritat, la insensatesa i les negligències d'un parell de persones. Així que des d'aquí, a part de solidaritzar-me amb totes les víctimes, faig una crida a la prudència i a la conscienciació de la població, perquè de no haver-les-hi, i en tenim l'experiència d'aquest estiu, les conseqüències poden ser catastròfiques.

Roger Arbusà Roca

EL GRUP JOVE DEL FAR

Durant els últims mesos els joves del Far ens vam reunir diversos cops per preparar la nit del festival del circuit de música jove *Empordà Rock 12*, que va tenir lloc el divendres 21 de Juliol. Va ser un festival organitzat, entre d'altres, pel Consell Comarcal, i des d'aquí s'han dut a terme diversos concerts a diferents pobles de la comarca per donar-los a conèixer.

Nosaltres vam poder gaudir dels grups "Thunders of hell", "Glamour pussy", "Dirty jobs" i del grup del nostre poble, "Licor d'Ensaïmada." D'ençà d'aquesta trobada, tots els joves ens vam animar a moure'ns i a fer coses pel poble. Ens va sorgir la idea de fer una festa de final d'estiu i ho vam dur a terme el dia 7 de setembre amb la col·laboració de la Comissió de festes de l'Ajuntament del poble. Hem de dir que no ens pensàvem que preparar una festa portés

tanta feina a tanta gent, però ens en vam sortir tot i els problemes d'última hora. Els grups que van intervenir van ser "Licor d'Ensaïmada", "Un Rayo Cae", "The Cuits" i "Ornitorrink oi!". Tot i que no va tenir l'èxit esperat, es va gaudir molt de la nit. Esperem que tothom gaudís del resultat de la feina feta. Tot i això, continuem amb moltes ganes de fer coses per col·laborar amb el poble per tal de donar-lo a conèixer. Des d'aquí, volem donar les gràcies a tota la gent que ens ha ajudat a tirar endavant les nostres idees, i a tots els grups que van venir a animar la festa. I dir-vos que durant aquest any intentarem fer més activitats de les quals n'estareu informats.

*Raquel Capel
en nom dels joves del Far.*

El grup local "Licor d'Ensaïmada"

El grup "The Cuit's"

El grup "Ornitorrink Oi!"

El grup "Un Rayo Cae"

PRODUCTES KM 0

En una d'aquestes sobretaulas concorregudes que sovint fem a Can Ruet, ens engrasquem en el tema dels mercats setmanals, de la seva desestructuració, de les parades de pageses d'abans, de la verdura i la fruita de qualitat. Els punts de vista són molt diferents, però tots coincidim en què volem productes bons, amb gust i de qualitat, i a bon preu...

Fa pocs dies llegeixo al "Ruralcat" (portal d'informació per a l'agricultura i la ramaderia) que el 37% de tota la poma catalana serà de Girona (un 25% de l'espanyola). Que es preveu que la producció a Girona se situï aquest 2012 en mes de 94.000 Tm. Diu que s'ha reduït en un 12% respecte l'any passat degut sobretot a les condicions climàtiques adverses. Ara que, esperen compensar la reducció amb l'exportació de varietats d'un preu més elevat com la Gala, la Granny smith o la Fuji.

Mentre vaig llegint l'article, el meu cap va imaginant les fileres de pomeres, plenes de gom a gom de pomes, algunes protegides amb malles antipiedra, que fan de l'espai un lloc màgic, quan el vent oneja la malla i el converteix en un mar flotant. Imagino les pomeres al mes de març quan les flors envaeixen l'espai i l'esforç i la il·lusió per la nova collita flueixen als ulls d'en Lluís. Qui sap si arribaran a bon port o algun contratemps ens ho espatllarà...

I això em porta a pensar en unes paraules que últimament sentim molt: *Productes KM 0. Fet al costat de casa.* Us en faig cinc cèntims.

Aquesta iniciativa es porta a terme per tal de conscienciar als consumidors dels avantatges de comprar productes fets a prop de casa.

Els productes agrícoles de proximitat són productes sans, saborosos, que ofereixen una major aportació nutritiva, ja que es pot escurçar el temps entre la collita i la compra i per tant les propietats organolèptiques no queden

alterades. Es pot tenir un coneixement més directe del procés de producció. I en no haver-hi intermediaris els preus són més ajustats.

Normalment són productes conreats amb sistemes poc agressius amb el medi ambient, evitant l'ús de fitosanitaris. En moltes ocasions són productes ecològics.

La campanya "Producte Km 0" es basa en tres punts bàsics:

- Millorar el medi ambient i frenar el canvi climàtic. Els costos de transport i embalatge són molt més elevats quan el producte ve de lluny. Tots sabem dels efectes negatius del transport en el medi ambient.
- Recolzament als productors locals i als productes de temporada. Assegurem que els productors locals tinguin un ingrés major, reduïm costos de magatzem, envasat i de combustible. Si afavorim varietats autòctones i de temporada també reduïm costos de producció i ajudem a preservar la nostra biodiversitat. També afavorim la creació de llocs de treball prop de casa nostra.
- Els consumidors finals, cada cop més conscienciats en nutrició i seguretat alimentària. Es poden conèixer de prop els mètodes de producció i l'origen dels productes.

A aquesta campanya que ha estat creada per ASAJA s'hi han afegit menjadors escolars, botigues i restaurants. S'han creat etiquetes identificatives per tal que el consumidor final els pugui identificar.

Els restauradors podran promocionar les seves receptes mitjançant la utilització de productes de proximitat, frescos i saborosos, fruit de l'agricultura tradicional, o en molts casos

recuperant varietats tradicionals que altrament s'haguessin perdut.

El Km 0 o "cadena curta" és un nou pacte entre el món de l'agricultura i el consum, amb beneficis directes i immediats per als agricultors i els ciutadans.

I tornem a la sobretaula, intento explicar que no cal menjar cireres per Nadal ni raïms per Santa Creu..., que cada producte té el seu temps aquí. Ja sabem que en un món globalitzat hi ha de tot sempre, però parlem d'afavorir el consum de proximitat. Hem de tornar a conèixer i a potenciar les varietats autòctones en tots els àmbits tant agrícola com ramader. La pomes que fan propaganda a la TV segur que són boníssimes, però les fetes a Girona també i no tenen res a envejar a les de fora.

Hem de trencar el tòpic que les coses de fora són millors i creure'ns que els nostres productes són tan o més bons que els de fora... sense desmerèixer els altres és clar.

Judith Jofre i Company

CARNAVAL 2012

LA GENT GRAN

Tenim la sort que el nostre poble continua avançant en donar-nos serveis, prestacions, millores i qualitat de vida. Veiem com s'arrangen carrers, places,... Millores que en principi haurien de beneficiar a tots i també d'una forma molt directa a tots els jubilats.

Aquest any hem inaugurat un flamant local que ens fa de Casal dels Jubilats. Allí podem fer-hi els tallers de memòria i esperem poder gaudir de moltes més activitats: manualitats, habilitats, tallers d'altres qüestions com informàtica, fotografia, papiroflèxia, pintura,...

El nou local dóna molt de sí i permet treure-li molt de profit. També està preparat per passar-hi les tardes llegint el diari còmodament, veient la tele, navegant per internet o també fent la partida de parxís o jugar a cartes entre altres coses, segons vingui de gust. Tenim la sort d'estar molt ben assistits per una persona d'una qualitat humana amb un nivell molt difícil de superar. Parlo de l'Eva que és la responsable del Casal i també del consultori i dispensari mèdic que es troba al pis superior, obert tots els dijous.

Els jubilats gaudim d'uns petits privilegis per part del nostre Ajuntament que són d'agrair. Les excursions no falten cap any, el dinar de la Gent Gran que enguany s'ha dedicat exclusivament a aquest col·lectiu va estar molt bé en tots els aspectes. Naturalment, estem disposats a repetir...

També la Diputació amb el Departament de Dipsalut patrocina els itineraris o circuits de salut per les diferents zones o barris locals. Al mateix temps, es van instal·lar a l'Oliva els Jocs Biosaludables per a tot el poble, amb la finalitat de treure el "rovell" als nostres ossos.

I finalment aquest aparatet que està davant de la sala d'actes, el desfibril·lador, que la seva funció és procurar evitar un infart de cor quan aquest es presenti i permeti l'actuació d'aquesta ajuda mentre arriba l'ambulància. De tota manera millor que mai ningú el necessiti i parlo amb coneixement de causa.

Per últim, aquesta tardor, ja hem començat el taller de memòria i naturalment en el nou Casal. Cada vegada som més els desmemoritzats. De tota manera encara queden jubilats sense venir potser perquè no s'atreveixen o tenen algun dubte sobre si els agradarà. Realment no s'imaginem que curta es fa l'hora que cada dimarts tenim per aquesta activitat. Tot i essent un taller de memòria, durant aquesta estona ens oblidem de tot...

Queda pendent pel pròxim 21 d'octubre l'excursió a Ripoll i a Ribes de Freser, que de moment hi ha molta gent interessada. Ja us explicarem més endavant com ha anat. Els destins per sí sols tenen mot d'atractiu, o sigui que promet...

Ramon Santaulària

CASAL DE LA GENT GRAN

Casal:

En el casal d'avis en primer lloc, ens vam fixar en l'exterior. És un lloc tranquil i a més molt bonic, amb un edifici modern.

Hi ha dues plantes interiors i una d'exterior amb un mirador esplèndid.

A primera vista, el que ens va cridar més l'atenció van ser dues moreres a l'entrada i una mica de gespa. També ens vam fixar en les grans vidrieres al davant de les quals hi ha unes proteccions de fusta.

Part de lleure del casal:

Quan vam entrar ens va donar una bona sensació, i de seguida vam notar que allà els avis estarien molt bé. Era un lloc ampli i amb comoditat. També hi ha un munt de jocs: les cartes, el dòmino o el parxís...

Els avis podran gaudir d'ordinadors. Allà passaran unes bones tardes amb la companyia de l'Eva Roca, que serà la responsable.

Consultori:

Al casal també hi ha un consultori, on tots els dijous al matí el metge els pot visitar. Nosaltres vam anar a fer-hi un cop d'ull i fer unes fotos per poder-les ensenyar a tothom. A nosaltres ens va semblar molt ben preparat amb unes condicions higièniques immillorables i tot ens va semblar esplèndid.

Aquí ho podeu comprovar.

Mirador:

En Pepe contemplant el paisatge des del mirador

A dalt de l'edifici, podem gaudir d'una zona exterior.

És el mirador, amb unes vistes espectaculars. Quan estàvem gaudint d'aquest espectacle vam coincidir amb en Pepe. Li vam dir que li semblava i, per descomptat, estava molt feliç de poder-lo gaudir.

Algunes persones, quan tenen temps lliure, van a passejar-hi i s'aturen per contemplar el paisatge.

CASAL DE LA GENT GRAN

ENQUESTA:

El dia 24 de setembre es va obrir el casal de la gent gran. Nosaltres hi vam anar al cap de pocs dies i vam passar una enquesta per recollir les primeres impressions de la gent que hi passa una estona a la tarda.

Aquestes són les preguntes que els vam formular:

-Què us ha semblat el casal d'avis a primera vista?

A tots els hi ha semblat molt bé amb unes condicions bones i agradables per passar-hi l'estona en algun moment de la tarda.

-Us acullen bé les persones del casal?

A tots els hi han semblat simpàtiques i molt agradables, ja que tenen cura de tots els detalls.

-Us sembla agradable la professora del taller de memòria?

A tots els va semblar agradable la professora i a més molt simpàtica.

-Quants dies vindreu a la setmana o quants us agradaria venir?

A tots el hi agradaria anar-hi tots els dies, malgrat això alguns no podran, aquests són els resultats:

10% persones vindran 1 dia

5% persones vindran 4 dies

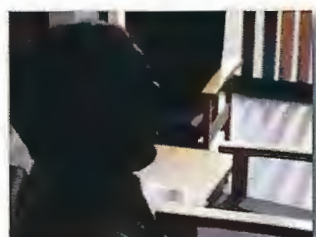
30% persones vindran 2 dies

20% persones vindran 5 dies

35% persones vindran 3 dies = 100%

ENTREVISTES A LA GENT GRAN:

Albert Casanovas i Salacruch

El casal a primera vista m'ha semblat bé, molt bé. He quedat molt sorprès, ja que és tot nou i diferent, un espai dedicat per a la gent gran.

Les nostres necessitats s'adiuen amb nosaltres per això podem gaudir-ne. Venim cada dia, el dimarts fem taller de memòria.

Jaume Teixidor i Soler

A mi m'ha agradat, està molt bé, però és clar són els primers dies i encara no podem dir gaire res. Les necessitats d'aquí són molt extenses. M'en sobren i tot, ja que n'hi ha moltes i no sabré de què fer-ne.

Quan treballava, em discutia amb l'horari, però ara sóc lliure i sempre que pugui vindré per trobar algú amb qui xerrar i passar l'estona.

Mercè Colls i Llach

El casal està molt bé, però penso que com el primer dia serà difícil de tornar a omplir. De les necessitats encara no podem dir gaire res perquè són els primers dies, però

de moment van bé, molt bé. A mi els horaris em quadren molt, però avui he vingut a les quatre pensant-me que hi hauria molta gent però no hi havia gaire ningú.

Administrativa: **Eva Roca i Farrés**

M'agrada treballar amb gent gran i de fet durant molt temps ja hi he treballat. Trobo que m'hi sento molt bé. La relació és sempre molt agradable; és bonic escoltar-los

i que t'escoltin i tirar endavant aquest projecte tots junts.

Cristina Cabrillana
Marina Jofre
Eva Arnall

BRATISLAVA. UN LLOC PER DESCOBRIR

- Dit i fet, marxem!

Aquestes van ser les nostres primeres paraules el passat mes de juliol. Sense cap destinació concreta però a punt de marxa, com qualsevol viatge que faig amb la Rosa Ma. No teníem la destinació clara, però sí que sabíem que desconnectaríem durant quatre dies.

Vam repassar les rutes de Ryanair i, tot i que sóc geògrafa, encara em costa esbrinar on es troben algunes de les seves destinacions. Bratislava ens semblava un nom "exòtic" encara que no es tractés del Carib.

Bratislava, pels qui no ho coneguim, és la capital d'Eslovàquia, ciutat petita però amb encant a les vores del Danubi. Interessant visitar el seu castell, nucli antic, restaurants gaudint dels àpats eslovacs (curiositat, la carta específica cada plat en grams) o bé comprant artesanía a les petites botiguetes.

Nosaltres la definiríem com ciutat molt tranquil·leta. Punt de partida cap a altres ciutats centroeuropees. Val a dir que ens trobàvem a 60 km de Viena, fet que ens va obligar a fer-hi una visita sense pensar-nos-ho gaire. Vam passar d'Eslovàquia a Àustria amb un tres i no res per un recorregut fluvial d'aproximadament una horeta pel Danubi. Per cert, l'Strauss no diu tota la veritat quan afirma que el Danubi és blau!!! El Danubi és de tots colors menys blau!!!

Malgrat els pocs quilòmetres que separen aquestes dues ciutats, Viena no té res a veure amb la ciutat de Bratislava, que encara manté icones comunistes del seu passat soviètic. Viena és la ciutat imperial amb tot de referències

a la Sissí emperadriu. De totes maneres, quan visites el seu Palau Imperial i ressegueixes la seva vida, acabes descobrint que les pel·lícules de joventut que havíem vist i revist de la Sissí no tenen res a veure amb la vida desgraciada que va tenir.

Dues recomanacions a Viena: passejar-se amb el bus turístic i tastar el Sacher o qualsevol dolç de les seves pastisseries. És un plaer total! I encara una altra cosa, si un dissabte voleu anar a comprar, penseu que les botigues tanquen a les 18 h.

De tornada cap a Bratislava, hem de destacar el seu sistema de comunicacions: tranvies, trolebusos, autobusos.... Certament, molt ben comunicada. Destacar la gràcia de les seves escultures al centre històric.

En Cûmil, és una de les estàtues que no veus a simple vista i que sovint pots arribar a entrabancar-t'hi. En Cûmil viu a Bratislava des del 1997, en ple casc antic, compartint espai amb tres estàtues més amagades entre els carrers. D'aquesta manera, et trobes amb simpàtics personatges fosos en metall que et demanen una fotografia.

Resumiria aquest viatge per repetir i afegiria que si no creus amb els miracles en aquesta ciutat es fan possibles. És una circumstància personal que ens va passar i podem donar fe de la gratitud i l'eficàcia de la policia Bratislava. Serveixi aquest escrit per donar-los el nostre agraïment.

Anna Pou Planas

JO HI VAIG SER

La manifestació de l'11 de setembre d'enguany, convocada per l'Assemblea Nacional Catalana ha marcat un abans i un després en la nostra història de país. Hi vam assistir un total d'un milió i mig de persones, però n'hi va haver molts altres que es van quedar a casa i que ho van viure amb la mateixa intensitat que els que hi érem. En total? 1.111 autobusos, només de Girona/Figueres 2 trens plens, tota la gent de Barcelona i rodalies i molts més que hi vam anar amb cotxe. Tot feia preveure, doncs, que seria una jornada històrica i, certament, el nombre de manifestants va ser aclaparador.

Dies abans ja se'n parlava. Uns amb cautela, d'altres escèptics, uns altres amb ironia, molts amb il·lusió, però sobretot tothom amb molta expectació. Passant pel Banc del si-no-fos d'aquí El Far en vam parlar. Nena, vigileu que haureu de córrer!

Quan hi vam arribar, una hora abans, la gent encara es movia aquí i allà però amb 10 minuts la cosa es va anar omplint i vam quedar parats. Érem una massa uniforme de color groc i vermell amb pinzellades de blau a cada pas. Tots junts, ben estrets, morts de set i esbufegant de la calor que feia, talment com si fóssim en una granja de pollastres. En dues hores no ens vam moure dels dos metres quadrats que ocupàvem

però tant li feia, hi érem i formàvem part d'un dia històric.

Un moment donat em vaig enfilat a les espatlles d'un company per veure si començàvem a tirar d'una vegada. El panorama de Passeig de Gràcia amunt i avall i, –fins i tot!– dels carrers travessers era el mateix: no hi havia ni principi ni final, tot era gent i banderes, banderes i gent. La manifestació abastava tots els sectors de la població: joves, gent gran, mainada, famílies,... però sobretot érem un poble amb una sola veu: Independència! Ni un sol detingut, cap baralla, només il·lusió. Finalment, com que no avançàvem vam ser molts els que vam decidir desviar-nos pels carrers paral·lels a Passeig de Gràcia, on hi vam trobar encara més gent. Tot i saltar-nos el parlament que tancava l'acte, vam poder arribar a Arc de Triomf on acabava la manifestació amb concerts.

I aquí ens teniu, amb unes eleccions inimaginables pel dia 25 i amb un president al capdavant que sembla que aquest cop –esperem!– no ens fallarà. Els més escèptics han abandonat el condicional de “Si mai fóssiu independents...” –com si a ells no els afectés– i ja parlen del “Quan siguem independents...”.

Cristina Vidal Clos

Entre tots hem fet història

... i continuem camí de la llibertat!

assemblea.cat
ASSEMBLEA NACIONAL CATALANA

DE MUNTANYES

27 de novembre de 2011 - Recasens

A l'última revista *Farus*, us dèiem que ens havíem proposat "fora mandra" i així ha estat. Vam acabar l'any amb una excursió el 27 de Novembre al Castell de Requesens on la mainada i els no tan mainada ho van gaudir d'allò més fent de prínceps i princeses. En arribar-hi, en Jaume, el guarda forestal d'aquells verals, ens va fer l'explicació de la història del castell i seguidament el vam recórrer pujant i baixant per escales de gats, fins a les torres més altes.

Després de dinar, cap a Cantallops altra vegada a pujar als cotxes.

El gener, vam encetar l'any anant al Santuari dels Àngels. Valents nosaltres...! Havien anunciat temperatures avall i precipitacions, però cap allà s'ha dit. Feia molt fred. Pel camí, ens vam parar a visitar el poble de Madremanya que el

tenen molt ben restaurat i ordenat, es mereix una visita. Tot seguit ens vam dirigir a Sant Martí Vell que és a 4 km i és des d'on havíem de començar la caminada. Els amants del cafè del matí anaven d'aquí i d'allà buscant un "bareto" però ens aquests petits pobles i amb el temps a punt de nevar no corria ni una ànima pels carrers, ni hi havia cap local obert. Sort dels termos d'en Jordi i de la Dolores, amb aquell cafè tan bo i tan calent!!!

En arribar als Àngels el temps es va anar complicant, començant a caure les primeres volves de neu. Vam poder dinar en una gran sala i així estar a recés. Això sí, sense treure'ns ni els guants ni l'anorac.

Tot i el temps l'excursió va agradar molt.

Quan els dies encara eren curts de sol, vam anar

als aiguamolls per tal de veure les aus. No sé si per l'hora que hi vam anar o perquè era massa aviat i la temporada de migració encara no havia començat, no hi havia massa moviment, moltes vegades n'hem vist més, però tot i així va ser maco perquè vam encertar un dia molt assolellat, i vam poder dinar a les taules de fora del Cortalet.

La caminada de Primavera va ser de les més florides. Els cotxes els vam deixar a Palau Savardera i vam enfilars cap a Sant Onofre per

gaudir de la meravellosa vista que té a la plana de l'Empordà. Tot el camí era una catifa de flors, ginesta, romaní, farigola, estepa, malves, etc. No sabies pas què més dir per expressar:-oh! quina preciositat!

Des del castell de Sant Salvador, vam contemplar una vegada més l'Empordà i la mar d'amunt, com li diuen a la Costa Brava nord, amb el Port de la Selva davant nostre.

De tornada, ens vam parar a Mas Ventós per dinar. Va ser una mica accidentat per quatre trons, que al final no van ser res, ens van privar de fer una bona sobretaula, per la por de mullar-nos.

A l'estiu i per tal d'acostar-nos al nostre mar, vam

fer l'excursió al vespre perquè no fes tanta calor. Sortint del port de Llançà i tot vorejant el mar pel camí de ronda, vam anar fins al far del Port de la Selva. Érem molts, ja no recordo quants en vam comptar, però si no em falla la memòria uns 70. Tots portàvem el sopar per poder menjar en alguna cala de les moltes que es passen, i a la de sota el far, ja no podíem aguantar més la mainada que es volien banyar. Allà vam fer la

parada i a l'aigua tots. Feia força onatge i s'ho passaven d'allò més bé. Una altra cosa que els va agradar molt, va ser anar amb llanternes a la tornada. La veritat és que vist d'un tros lluny era preciós veure aquella serp de llumetes vorejant la costa.

D'arribada a Llançà, tots estàvem tan desperts que encara ens vam entretenir a donar un vol per les paradetes i menjar un gelat.

Aquest setembre i per acomiadar l'estiu hem anat a Cala Taballera. Quan vam sortir de El Far, hi havia molta boira i no semblava que hagués de fer gaire bo, però així i tot amb una capelina a la motxilla per si feien quatre gotes, vam enfilar cap al Port de la Selva, deixant els cotxes un tros amunt per tal de no tenir-los tan lluny de tornada. Amb la motxilla a l'esquena amb el dinar, la tovallola, i aigua per tot el dia, vam començar a caminar, fent una parada a l'església de Sant Baldiri, que està mig restaurada. A l'hora i mitja de caminar, ja vam veure la cala amb tota la seva

esplendor. De totes les cales de la mar d'amunt, és la més llarga, és com un petit fiord... Tots en arribar-hi vam quedar meravellats de l'aigua tan netíssima i ens hi vam tirar de cap amb totes les ganes, doncs teníem molta calor. Al cap de poc de ser-hi va començar a sortir el sol d'entre la boira i va fer un dia preciós, sense ni una bufada de vent que ens destorbés el benestar d'aquell lloc.

Després de dinar, vam tornar a enfilars el camí de tornada i una colla encara es van tornar a banyar a la cala Tamariua ja tocant al Port de la Selva, i gairebé se'ls fa de nit de tan bé que s'hi estava.

A part d'això, hem anat de nit a la Mare de Déu de Mont amb en Gatxet de Lladó, a Setcases amb la Rosa Ma a donar un vol per aquells cims, al Carlit i Les Bulloses amb una altra colla, al Puigmal... O sia que ens hem agafat en serio el "FORA MANDRA "

Dedicat a tots els muntanyencs he escrit això:

PAISATGE

*Hem pujat al cim de les muntanyes
I hem vist el mar d'enllà de l'horitzó
La plana que dormia, es despertava
Amb el primer raig de la llum del sol
Caminant lleugers com unes daines
Enfilem roques i pugem corriols
De la ginesta, comentem la flaire
Veiem marmotes i molts cabirols
De la Garrotxa, espedats i singles
Coves de lladres que Vayreda escriu
De l'Empordà, Verdura i Sant Onofre
I Puig Neulós de tramuntana el niu
Meravella de país el nostre
Que tot està a un pas de ser fruit
Sardana de cims a on el sol s'hi colga
O a on hi neix quan arriba l'estiu
Alt Canigó, de nostra terra emblema
Que encens el foc quan arriba Sant Joan
Ens agermanes amb la flama encesa
Com un sol poble, l'ahir recordant*

Fina Company -El Far D'Empordà, Febrer de 2012

VA DE LLIBRES ...

M'agrada molt llegir des de ben petita i busco moments per la lectura d'on sigui, i això que amb una filla petita a vegades és complicat. Hi ha llibres que m'han marcat i que sempre els recordaré i llibres que quan els he acabat (perquè jo sempre els acabo, m'agradin o no, no puc deixar un llibre a mitges) em deixen un "mal gust de boca".

Els dos últims llibres que he llegit m'han agradat molt... millor dit... moltíssim! Us els voldria recomanar. La temàtica és la Guerra Civil Espanyola. A casa des de petita he sentit a parlar del que va viure la meva àvia Antònia i la seva família. És una història com n'hi ha a moltes famílies, però a tothom li dolien els seus, i a mi, el que li va passar al meu besavi, m'ha marcat molt fins al punt que devoro llibres de la Guerra Civil, és un tema que m'atrau molt.

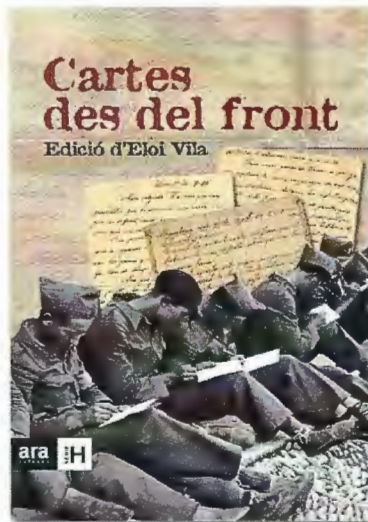
El primer llibre que us vull recomanar és *Ara que estem junts*, un llibre del jove autor Roc Casagran.

És la història de dos germans bessons, en Tian i en Tòfol, de Sabadell, que quan esclata la Guerra han de marxar de la seva ciutat perquè el pare lluita amb la República i tenen por. En Tian no està bé de salut i es queda a viure a casa dels avis a l'Empordà i en Tòfol

creua la frontera cap a França amb la mare i acaba al camp de concentració d'Argelers. Amb la innocència de dos joves preadolescents s'explica el que viuen i com ho viuen aquests dos personatges. No em fa vergonya reconèixer que els últims capítols els he llegit plorant sense parar. Amb un llenguatge planer i simple explica una vida colpidora i emocionant que fa que et posis a la pell dels personatges fàcilment.

L'altre llibre del que us vull parlar és *Cartes des del front* d'Eloi Vila.

Es tracta d'un recull de cartes reals d'homes que van lluitar a la Guerra Civil. N'hi ha de tots els bàndols i amb diferents finals. Del bàndol nacional que hi van lluitar per obligació o per convicció, que en van sortir vius o morts, del Republicà que sobreviuen a la

Guerra Civil i que no, que acaben a la presó o que han de marxar exiliats. Són testimonis reals dels quals les famílies han conservat les cartes que els enviaven des de primera línia de batalla i que en molts casos és l'última notícia que tenen dels seus familiars... L'autor intercala les cartes amb les paraules que els personatges reals van escriure amb pinzellades d'història i amb la biografia de tots els que les van escriure gràcies a la informació que les famílies han aportat entre elles les de l'Albert Om i en Xavi Coral, presentadors de TV3, els avis dels quals són algun dels protagonistes d'aquestes històries. En totes elles hi trobes alguna cosa en comú d'històries que has sentit a parlar a casa o a coneguts. A través de totes elles t'adones que en el fons tots hi van perdre, alguns més que d'altres... la vida, la dignitat, la joventut, les il·lusions... la família...

És trist veure com hi ha famílies que durant 70 anys no han sabut res dels seus, com la meva àvia, a la que hem pogut dir als seus 80 anys on és enterrat el seu pare i quan el van matar... ara ja no només en té uns records d'una nena de 5 anys que va despedir-se del seu pare amb plors "un dia de verano que hacía mucho calor" ... ara té un lloc on portar-li flors.

Cristina Bayés Quer - Tardor 2012

Com cada any l'agenda d'activitats la tenim molt atapeïda, gràcies a la participació de tothom.

L'OCTUBRE de l'any passat, es va organitzar un altre curs de cuina a càrrec de la Núria Lladó, que ens va fer descobrir una altra visió de la cuina casolana i de temporada.

Es va organitzar també una excursió a Vic al Santuari del Far i Rupit, adreçada a majors de 60 anys. Va fer un dia esplèndid i vam gaudir d'unes vistes fantàstiques.

El mes de **NOVEMBRE** s'inicia la festa de **SANT MARTÍ** carregada d'activitats.

DIVENDRES a la sala d'exposicions encetem un joc: "Qui és Qui?", Es van exposar un grapat de fotografies de veïns del poble de quan eren petits i es tractava de reconèixer-los. Tots ens ho vam passar molt bé intentant descobrir qui era cadascú. Tot seguit una obra de teatre interpretada per la companyia L'ELENC, on hi van actuar els nostres veïns, la Carme de Cal Sarget i en Demetrio Tetilla, que ho van fer molt bé.

DISSABTE la tradicional bicicletada popular per els camins del poble. En arribar ens esperaven els inflables per a la mainada dels que van poder gaudir durant tot el dia. A la tarda concurs de postres, amb gran afluència tant de públic com de concursants. Segons el jurat les millors postres va ser elaborades per l'Angie de

Can Terradas. A la nit el ja esperat per a tothom Playback i Discomòbil, una activitat molt participativa per part de tots i amb el que ens ho passem molt bé.

DIUMENGE ofici solemne a l'església. Tot seguit sardanes a la plaça nova del casal de la gent gran. A la tarda sardanes i concert a càrrec de l'orquestra Els Montgrins i per finalitzar gran ball de fi de festa.

També al mes de novembre vam anar d'excursió al castell de Requesens on ens van fer una visita guiada molt interessant.

DESEMBRE, concurs de pessebres familiars, qui es va endur el reconeixement al millor va ser en Quim Bayés.

Vam fer 2 grans quines, una d'elles en benefici de l'escola, organitzada per l'AMPA.

Vam donar la benvinguda al **2012** des del centre cívic amb música del DJ David Núñez, i vam ballar fins a la matinada i al finalitzar la música, ens esperava la xocolata amb xurros.

GENER, el dia 1, el patge reial va acampar durant tot el dia davant del centre cívic perquè tots els nens i nenes del poble poguessin fer arribar les cartes als Reis Mags d'Orient. Els dies 2, 3 i 4 es va organitzar un parc infantil de Nadal amb inflables, jocs, tallers..., els nens es van divertir moltíssim durant tots tres dies. El dia 5 els tres reis de l'Orient van arribar al nostre poble carregats de regals.

A finals de mes vam anar d'excursió al Santuari dels Àngels.

FEBRER gran rua de carnaval, tot i que la pluja ens va fer córrer, la gresca va continuar al centre cívic, amb xocolatada. A la nit botifarra i pinxos.

MARÇ, encetem amb una caminada per conèixer els molins i les fonts del nostre municipi organitzada per el grup els Cabirols de Roses. El dia 18 vam anàrem d'excursió al parc natural dels Aiguamolls.

ABRIL conferència a càrrec de la Dra. Anna Pujol Puigvehí "Una empordanesa avançada al seu temps": Palmira Salacruch Mallol.

El dia 22 excursió adreçada als majors de 60 anys, Olot-Setcases va fer un dia formidable.

El dia 29 es va celebrar la FESTA DE LA GENT GRAN, ofici solemne amb l'acompanyament del grup Taflic! Tot seguit dinar al centre cívic amb l'actuació del mag Raul Black i a la tarda es va amenitzar amb una obra de teatre *Ens ha caigut la sogra*, a càrrec del casal de la gent gran de Figueres.

MAIG, excursió a Sant Onofre, Mas Ventós.

JULIOL s'organitza la nit jove d'Empordà Rock amb l'actuació de Dirty Jobs, Licor d'Ensaïmada, Thundres of hell i Glamour pussy.

Aquest any la **festa d'estiu** es va celebrar al mes de Juliol, a diferència dels últims anys que es feia al Juny. La primera activitat va ser una marxa a peu pels camins del poble. A la tarda gimcana per a la mainada al camp de futbol i a la nit sopar a la fresca, enguany tan va ser la fresca que vam sopar a l'interior del centre cívic ja que la tramuntana ens va voler acompanyar. I per finalitzar la nit, ball amb Música 3.

Diumenge, el senyor Dacosta ens va oferir una conferència "El Far d'Empordà, paisatge i oliveres", amb fotografies de tots els racons del nostre poble. A la tarda, gran festa de l'aigua, amb piscina inflable i festa de l'escuma.

Es va organitzar durant aquest mes també una excursió nocturna pel camí de ronda de Llançà al Port de la Selva, amb una gran participació.

AGOST, el dia 30 es va celebrar una nova edició de poesia a la fresca, recordant Carme Guasch, amb companyia de les filles de la poetessa, Sílvia i Blanca Soler Guasch.

SETEMBRE la gent jove del poble va organitzar la nit del by summer amb la participació de Licor d'Ensaïmada, the Cuit's, Ornitorrink oi! i Un Rayo Cae.

Es va organitzar també una excursió del Port de la Selva a Cala Taballera.

Finalment només dir-vos que des d'El Far Actiu gaudim duent a terme totes aquestes activitats.

A reveure i molt bona festa de Sant Martí!!!

EL FAR ACTIU

MAGRET D'ÀNEC AMB REDUCCIÓ D'OPORTO

Per Rosa Reixach

INGREDIENTS (per 4 persones)

- 2 magrets frescs d'ànec
- 150 ml d'Oporto
- Sal, pebre i una mica de mantega

PREPARACIÓ:

Primer traiem els magrets que reposin un parell d'hores fora de la nevera.

Els salpebrem i hi fem uns tallets pel costat del greix. Agafem una paella, l'escalfem sense gens d'oli i hi posem els magrets pel costat del greix durant uns 4-5 minuts; els hi donem la volta i 2 minutets més i els reservem tapats.

Amb la mateixa paella traiem una part del greix que han deixat els magrets, hi posem l'Oporto i el deixem reduir a foc baix. Un cop reduït hi posem una mica de mantega, així la salsa tindrà un to més brillant.

Per presentar-ho, fem talls d'uns 1/2 cm dels magrets i hi posem per sobre la reducció d'Oporto.

LLOBARRO AL FORN

Per Rosa Reixach

INGREDIENTS (per 4 persones)

- 4 llobarros o orades d'uns 200 g (1 per persona)
- 4/6 patates
- 1 ceba
- 4-5 alls
- 1 gotet de vi blanc
- Llimona, sal i pebre

PREPARACIÓ:

Primer de tot agafem els peixos netejats només traient les tripes i els salpebrem, triturem els alls en cru i els refreguem al peix, també fem uns talls al peix i hi posem un tallet de llimona. Mentrestant pelem les patates i la ceba i les tallem a rodones, les passem per la cassola amb una mica d'oli d'oliva durant uns 5 minuts i llavors ja posem els peixos sobre el llit de patates i ceba. Hi tirem el vi blanc i ja pot anar al forn preescalfat a 180° uns 20-30 minuts. Si voleu uns 10 minuts abans d'acabar es pot regar tot amb una mica de llet, així queda més melós.

LIONESES

Per Rosa Reixach

INGREDIENTS

- 1/4 litre d'aigua
- 125 g mantega
- 50 g sucre
- 150 g farina
- 4 ous
- 1 sobre llevat Royal
- Un polsim de sal i un altre de canyella

PREPARACIÓ:

En una cassola petita hi posem l'aigua, la mantega, el sucre i el polsim de sal. Quan bulli ho retirem del foc i hi tirem la farina, el llevat i el polsim de canyella tot de cop. Sense parar de remoure tornem a posar la cassola al foc i quan la massa es desenganxi de la cassola (més o menys 1 parell de minuts) la traiem del foc.

Posem la massa dintre un bol gran i la deixem refredar, llavors anem incorporant els ous sencers 1 a 1 i ens quedarà una pasta ja més cremosa. Amb una mànega pastissera o amb una cullereta anem fent pilonets de la mida d'una nou a la plata per anar al forn (untada amb mantega o posant paper de forn). Ho posem al forn durant uns 20 minuts a 180°, sobretot no obrir el forn a mitja cocció ja que ens quedarien aixafades.

Un cop ben fredes, fem un tallet al costat, les farcim de nata o de crema pastissera.

Finalment els hi podeu tirar per sobre sucre de llustre o a casa també ens agraden amb filets de sucre cremat, també hi ha qui li agraden acompanyades amb xocolata desfeta calenta.

ENTRETENIMENTS

Uneix els punts i descobreix de quin animal es tracta.
Després pots pintar-lo.

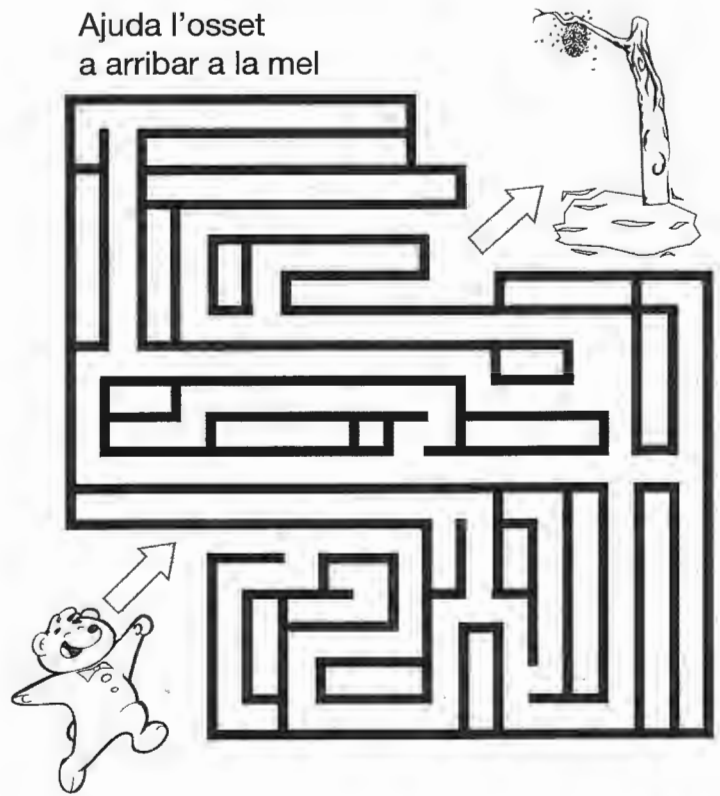

ENTRETENIMENTS

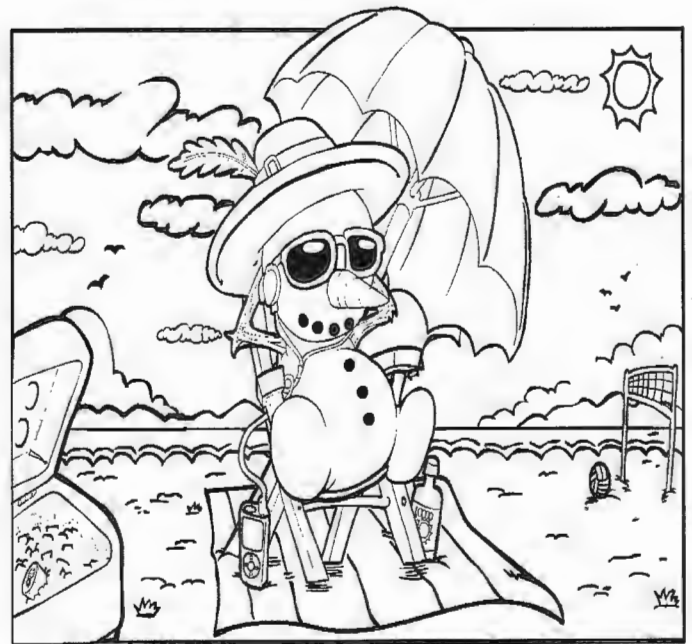
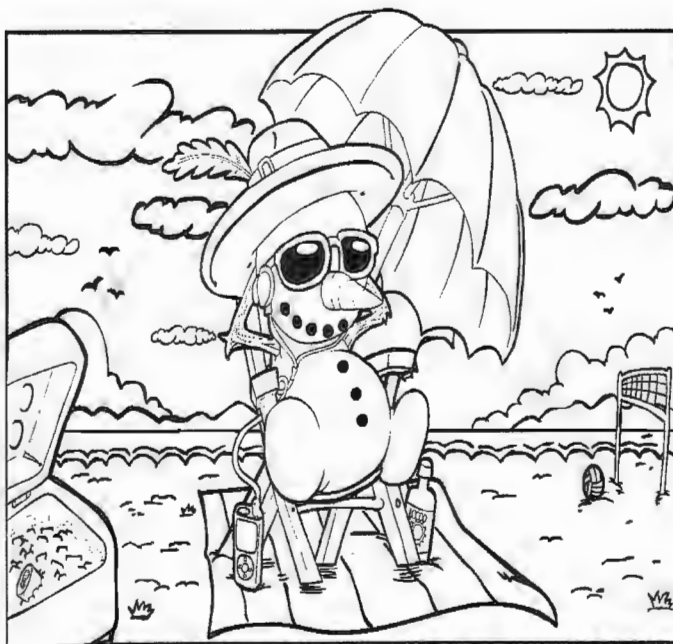
SUDOKU

1	6					3		
		9	7	1	3			
		3			8			9
7			4					5
		8		2				
6			3					8
9		2				7		
			9	1	4			
		5					6	1

Ajuda l'osset a arribar a la mel

Busca les 9 diferències, un cop acabat els podeu pintar.

FESTA D'HIVERN 2012

EL FAR D'EMPORDÀ

Divendres

9

de novembre

A les 20.30h., conferència **LA MURALLA DEL CASTELL D'EL FAR** a càrrec de la **Sra. Anna Maria Puig.**

EXPOSICIÓ fotogràfica: **RACONS DEL NOSTRE POBLE**

Dissabte

10

de novembre

Al Centre Cívic i Social, a les 10.00h

BICICLETADA POPULAR

tot el dia, **INFLABLES** per a la mainada

A les 17.00h. Concurs de XUCLAFLAMS

A les 22.00h. Gran PLAYBACK
i seguidament **DISCOMÒBIL**

Diumenge

11

de novembre

A l'Església de Sant Martí, a les 12.00h.

OFICI SOLEMNE amb acompanyament d'**ORQUESTRA**

Seguidament, a la Plaça Nova del Casal d'Avis

dues **SARDANES** i **APERITIU**

Al Centre Cívic i Social, a les 17.00h.

SARDANES, CONCERT i **BALL** de FI de FESTA
amb l'orquestra

MONTGRINS

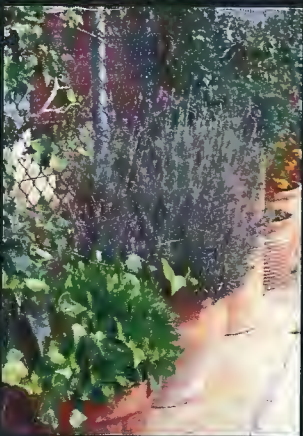
La Comissió de Festes vol agrair a totes les persones, entitats i a l'Ajuntament que al llarg de l'any ens donen suport per tirar les festes endavant.

Sense vosaltres no seria possible. Cada any treballem per fer una festa millor i al gust de tothom.

Moltes gràcies i bona **FESTA MAJOR!!!**

Racones del nostre poble

ON
SOM?
?

Exposició fotogràfica **CONCURS**

Conferència: La Muralla del Castell del Far a càrrec de la Sra. Anna Maria Puig.
Divendres 9 de Novembre a les 20.30 h.